PATVIRTINTA
Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos
2023 m vasario 23 d. sprendimu Nr. T11-41

KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS 2022 M. ATASKAITA

Parengė:

Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos specialistė Monika Steponkienė

Turinys

ĮVADAS 1
I SKYRIUS. KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ DEMOGRAFINIAI, SOCIOEKONOMINIAI, MIRTINGUMO IR LIGOTUMO POKYČIAI 2
1.1. Gyventojų demografija ir socioekonominiai veiksniai 2
1.2. Gyventojų mirtingumas 5
1.3. Gyventojų ligotumas 9
II SKYRIUS. BENDROJI DALIS 10
2.1. Savivaldybės gyventojų sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis 10
III SKYRIUS. SPECIALIOJI DALIS 16
3.1. Savivaldybės prioritetinių problemų analizė 16
3.2. Kūdikių mirtingumas 1000 gyvų gimusių 16
3.3. Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičius 10 000 gyventojų 18
3.4. Standartizuotas mirtingumas nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyventojų 20
IV SKYRIUS. SAVIVALDYBĖS GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI 23
V SKYRIUS. COVID-19 LIGOS SITUACIJA KLAIPĖDOS RAJONE 25
VI SKYRIUS. APIBENDRINANČIOS IŠVADOS 28
REKOMENDACIJOS 30

ĮVADAS

Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, analizuoti visuomenės sveikatą apibūdinančius rodiklius bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje. Visuomenės sveikatos stebėsena Klaipėdos rajono savivaldybėje vykdoma remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Pagal įsakymo 8.2 punktą, savivaldybių visuomenės sveikatos biurai kasmet rengia savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos projektą. Ataskaitoje pateikiami rodikliai atspindi kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos (toliau – Strategija), patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio d. 26 sprendimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014 –2025 m. strategijos patvirtinimo“, numatyti tikslai ir uždaviniai.

Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2022 m. ataskaitos tikslas yra pateikti pagrindinius Klaipėdos rajono gyventojų sveikatą atspindinčius rodiklius, jų dinamiką ir jų pagrindu pateikti rekomendacijas bei prioritetines kryptis Klaipėdos rajono plėtros plano siekiniams, strateginio veiklos plano priemonėms. Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitoje pateikti 2022 m. gyventojų demografinę būklę ir 2021 m. visuomenės sveikatos būklę atspindintys rodikliai savivaldybėje.

Analizuojant rodiklius ir jų tendencijas, svarbu atkreipti dėmesį į 2020 m. prasidėjusią valstybės lygio ekstremalią situaciją visoje šalyje dėl koronaviruso ligos (toliau – COVID-19 ligos) plitimo grėsmės.

Ataskaita parengta naudojantis viešai prieinamais sveikatos statistikos duomenų šaltiniais:

1. Lietuvos statistikos departamento Oficialiosios statistikos portalu;
2. Lietuvos sveikatos rodiklių informacine sistema;
3. Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registru;
4. Visuomenes sveikatos stebėsenos informacine sistema;
5. Traumų ir nelaimingų atsitikimų stebėsenos informacine sistema (IS).

I SKYRIUS
KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ DEMOGRAFINIAI, SOCIOEKONOMINIAI, MIRTINGUMO IR LIGOTUMO POKYČIAI

1.1. Gyventojų demografija ir socioekonominiai veiksniai

Nuo 2011 m. pradžios iki 2020 m. pradžios Klaipėdos rajono savivaldybėje gyventojų tolygiai didėjo. 2021 m. pradžioje, palyginti su 2020 m., gyventojų skaičius sumažėjo 3 160 asmenų. Tačiau 2022 m. pradžioje gyventojų skaičius padidėjo 2 455 gyventojais, palyginti su 2021 m. pradžios gyventojų skaičiumi. Pastaba. 2021 m. pradžioje patikslinti ir perskaičiuoti duomenys pagal 2021 m. surašymo duomenis.

Klaipėdos rajono vyrų ir moterų pasiskirstymas yra panašus. Kaimo gyventojai sudaro tris ketvirtadalius visų Klaipėdos rajono gyventojų. **Klaipėdos rajone vaikai sudaro didesnę gyventojų dalį negu 65 m. ir vyresnio amžiaus gyventojai**, o nuo 2014 m. Lietuvoje atvirkščiai – didesnę gyventojų dalį negu vaikai sudaro 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys. 2022 m. pradžioje Klaipėdos rajono jaunimas sudarė 17,6 proc. visų Klaipėdos rajono gyventojų (2021 m. pradžioje – 18,1 proc.), o Lietuvoje – 16,3 proc.

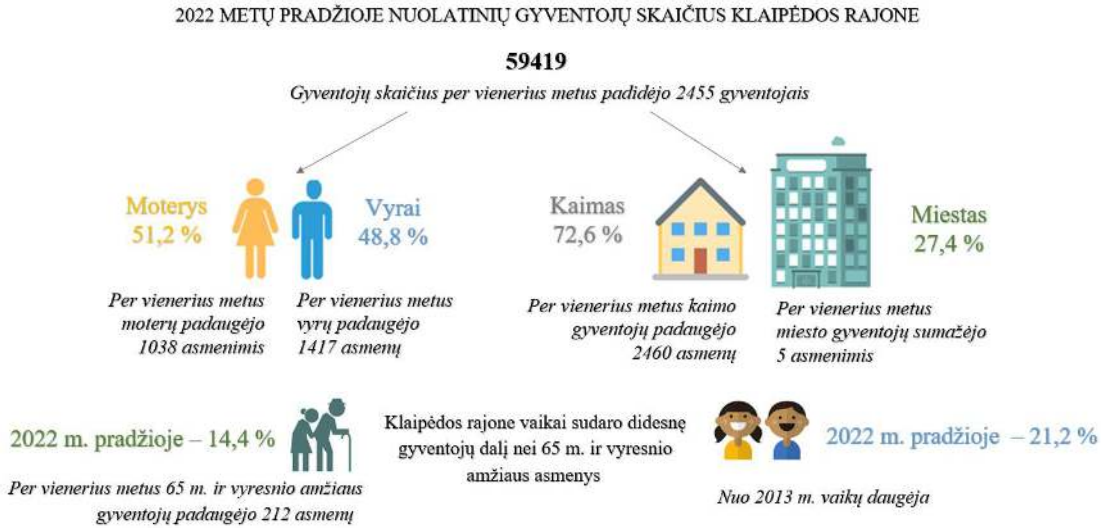

Vertinant absoliučiais skaičiais gyventojų skaičių pagal lytį ir amžiaus grupes, 2022 m. pradžioje Klaipėdos rajono vyrų ir moterų tolygiai mažėja nuo 50 m. amžiaus.

Demografinis medis parodo gyventojų pasiskirstymo struktūrą pagal amžiaus grupes ir, kai lyginama skirtingų kalendorinių metų populiacija, galima matyti, ar populiacija yra senstanti t. y. ar vyresnio amžiaus asmenys sudaro didesnę gyventojų dalį negu vaikai.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai.
Pastaba. Nuolatinių gyventojų skaičius 2022 m. pradžioje apskaičiuotas remiantis Lietuvos Respublikos 2021 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais, 2021 m. pradžioje duomenys patikslinti ir perskaičiuoti pagal 2021 m. surašymo duomenis, o 2012–2020 m. pradžioje gyventojų skaičius neperskaičiuotas.

Palyginus 2022 m. pradžios tiek moterų, tiek vyrų skaičių pagal amžiaus grupes su 2012 m. pradžios duomenimis, tiek moterų, tiek vyrų kiekvienoje amžiaus grupėje padaugėjo, išskyrus amžiaus grupes nuo 15 m. iki 24 m. ir nuo 75 m. iki 79 m., kuriose gyventojų sumažėjo.

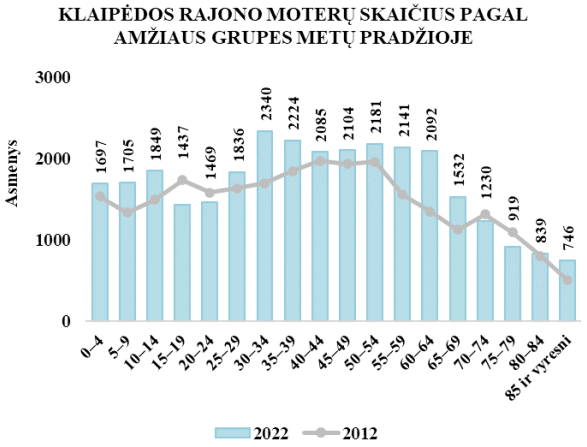

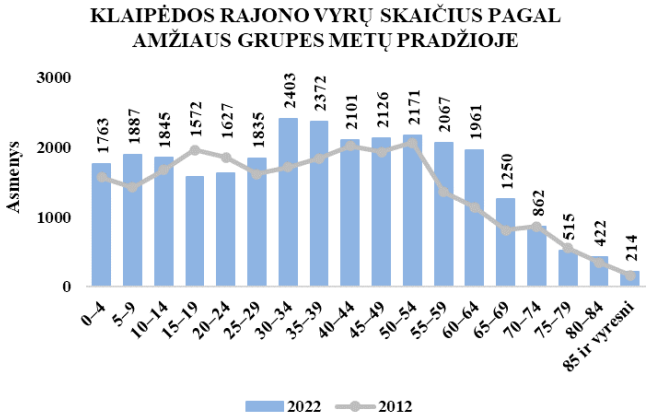

Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojų padidėjimą lemia:
- teigiama neto tarptautinė migracija, t. y. daugiau imigruojančių nei emigruojančių;
- teigiama neto vidaus migracija, t. y. daugiau atvykstančiųjų iš kitų savivaldybių nei išvykstančiųjų gyventi į kitas savivaldybes.

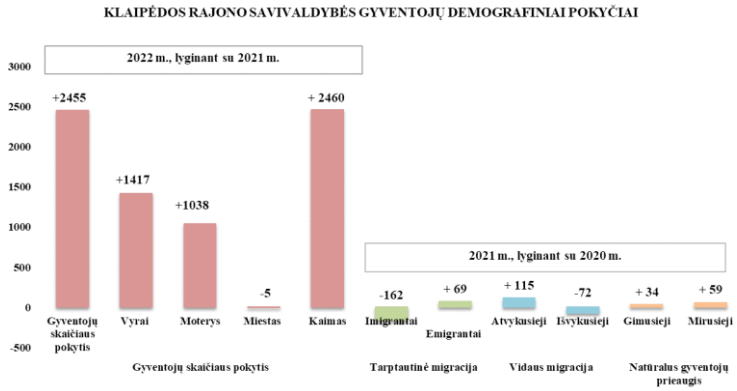

Imigrantų skaičius tolygiai augo, tačiau 2021 m. **imigrantų sumažėjo 162 asmenimis,** palyginti su 2020 m. Nuo 2017 m. iki 2020 m. emigrantų mažėjo, tačiau 2021 m. **emigrantų padaugėjo 69 asmenimis**, palyginti su 2020 m. Nuo 2019 m. **atvykstančiųjų gyventi į Klaipėdos rajoną iš kitų savivaldybių tolygiai daugėja**, o išvykstančiųjų iš Klaipėdos rajono – mažėja.

2021 m. teigiama neto tarptautinė migracija:
***1 300** asmenų imigravo, o emigravo **663** asmenys.*

2021 m. teigiama neto vidaus migracija:
***3 855** asmenys atvyko, o išvyko **1 947** asmenys.*

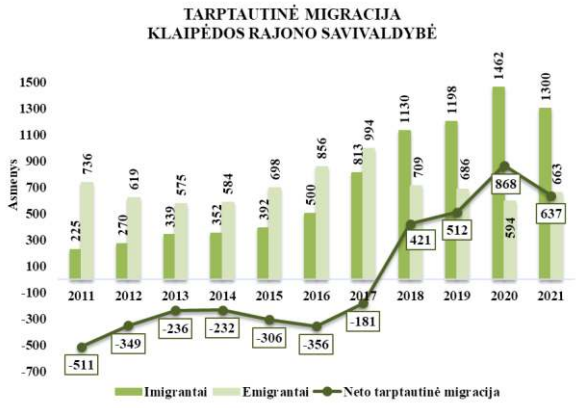

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai.
Pastaba. Nuolatinių gyventojų skaičius 2022 m. pradžioje apskaičiuotas remiantis Lietuvos Respublikos 2021 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais, 2021 m. pradžioje duomenys patikslinti ir perskaičiuoti pagal 2021 m. surašymo duomenis, o 2012–2020 m. pradžioje gyventojų skaičius neperskaičiuotas.

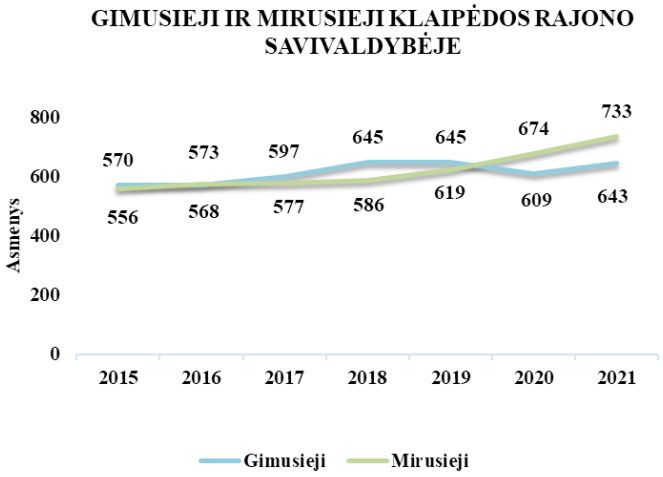

Nuo 2017 m. iki 2019 m. Klaipėdos rajone buvo stebimas teigiamas natūralus gyventojų prieaugis. **2020 m. ir 2021 m. Klaipėdos rajone buvo neigiamas natūralus gyventojų prieaugis.** 2021 m. mirė 100 Klaipėdos rajono gyventojų dėl COVID-19 ligos (2020 m. – 39 mirtys). 2021 m., palyginti su 2015 m., mirusių padaugėjo 177 asmenimis. 2021 m., palyginti su 2020 m., gimusių padaugėjo 34 asmenimis.

Klaipėdos rajonas pagal vidutinę tikėtiną gyvenimo trukmę patenka į Lietuvos vidurkį.

Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė – tai pagrindinis gyventojų sveikatos rodiklis, kuris parodo bendrą rizikos veiksnių poveikį, ligų paplitimą, intervencijų bei gydymo veiksmingumą[1] .

Klaipėdos rajono 2019–2021 m. vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės vidurkis sumažėjo, palyginti su 2016–2018 m. rodiklio vidurkiu, o Lietuvoje – nepakito. Klaipėdos rajono vyrų ir moterų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė sutrumpėjo, o Lietuvoje – nepakito.

Lyginant 2021 m. vidutinę tikėtiną gyvenimo trukmę su 2020 m., tiek Klaipėdos rajono, tiek Lietuvos vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė sutrumpėjo (ir pagal lytį) dėl 2020 m. prasidėjusios COVID-19 ligos situacijos šalyje, kai padidėjo mirčių skaičius – 2021 m. mirė 100 Klaipėdos rajono gyventojų dėl COVID-19 ligos (2020 m. – 39 mirtys), Lietuvoje – 7 018 mirčių (2020 m. – 2 266 mirtys).

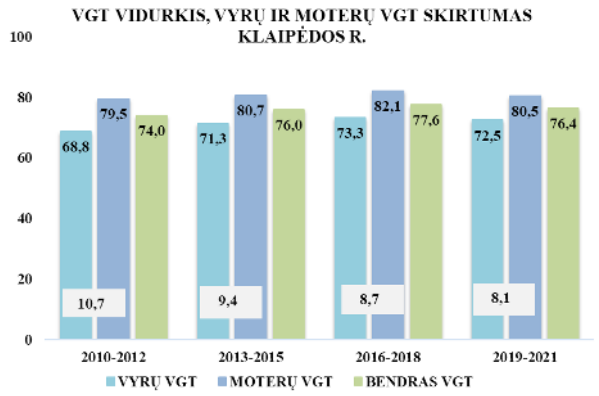

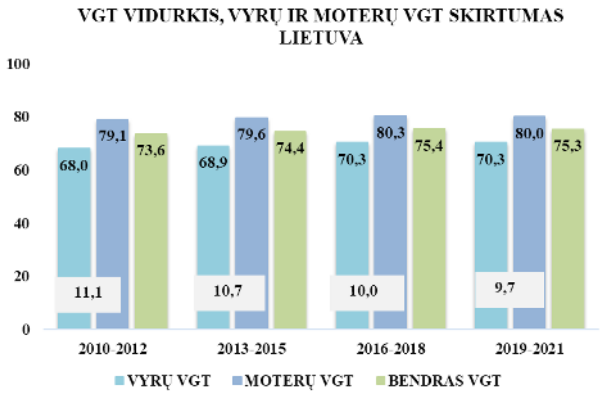

[1] *Petrauskaitė, I. ir Želvienė A. (2019). Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitų rašymo metodinės rekomendacijos. Vilnius: Higienos institutas.*

Šaltiniai. Lietuvos statistikos departamentas, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai, Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas.

Pastaba. Nuolatinių gyventojų skaičius 2022 m. pradžioje apskaičiuotas remiantis Lietuvos Respublikos 2021 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais, 2021 m. pradžioje duomenys patikslinti ir perskaičiuoti pagal 2021 m. surašymo duomenis, o 2012–2020 m. pradžioje gyventojų skaičius neperskaičiuotas.

Klaipėdos rajono gyventojų socioekonominė situacija

Pastaba. Socioekonominių rodiklių pokyčiams lemiamą poveikį turėjo 2020 m. prasidėjusi COVID-19 ligos situacija šalyje.

- **Klaipėdos rajono gyventojų socioekonominiai rodikliai geresni negu Lietuvos** (žr. toliau pateiktus grafikus).
- 2021 m., palyginti su 2019 m., ilgalaikių bedarbių per dvejus metus padaugėjo 365 asmenimis.
- 2021 m., palyginti su 2019 m., nedarbo lygis padidėjo nuo 4,7 proc. iki 7,7 proc.
- Socialinės pašalpos gavėjų skaičius per vienerius metus padidėjo nuo 567 iki 720 asmenų.

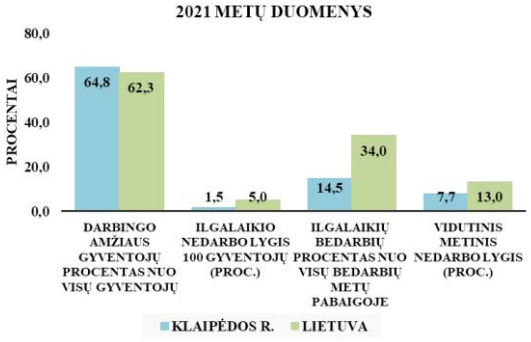

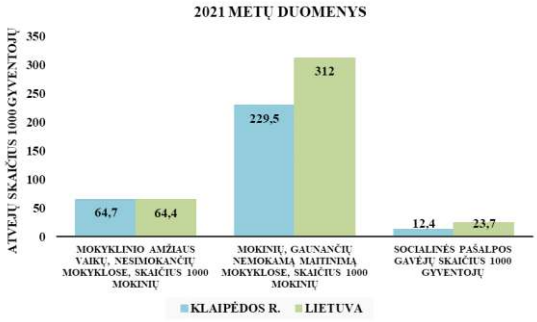

1.2. Gyventojų mirtingumas[2]

Klaipėdos rajonas pagal standartizuotą mirtingumą 100 000 gyventojų patenka į 41 vietą tarp 60 savivaldybių (1 635 atvejai 100 000 gyv.), mažiausias mirtingumas – Neringos savivaldybėje (1 084,2 atvejai 100 000 gyventojų).

Nuo 2014 m. Klaipėdos rajono gyventojų standartizuotas mirtingumas yra mažesnis nei Lietuvos gyventojų. Tiek **Klaipėdos rajono, tiek Lietuvos gyventojų standartizuotas mirtingumas didėja**.

STANDARTIZUOTAS MIRTINGUMAS 100 000 GYVENTOJŲ 2021 METAIS

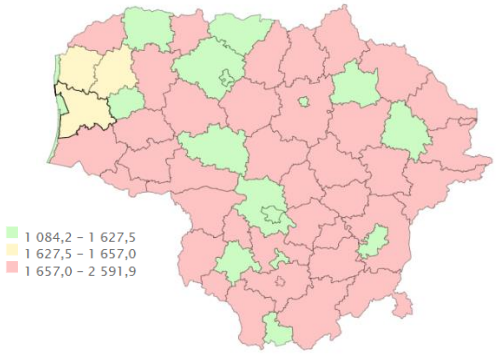

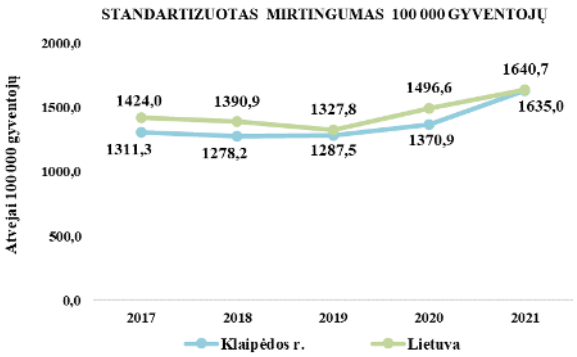

[2] *Mirčių skaičius padidėjo dėl 2020 m. prasidėjusios COVID-19 ligos situacijos šalyje: 2020 m. dėl COVID-19 ligos mirė 39 Klaipėdos rajono gyventojai, o Lietuvoje – 2 266; 2021 m. dėl COVID-19 ligos mirė 100 Klaipėdos rajono gyventojų, o Lietuvoje – 7 018.*

Šaltiniai: Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys, Lietuvos statistikos departamentas, Visuomenes sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai.

Pastaba. Nuolatinių gyventojų skaičius 2022 m. pradžioje apskaičiuotas remiantis Lietuvos Respublikos 2021 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais, 2021 m. pradžioje duomenys patikslinti ir perskaičiuoti pagal 2021 m. surašymo duomenis, o 2012–2020 m. pradžioje gyventojų skaičius neperskaičiuotas.

Pagal standartizuotą mirtingumą daugiau miršta Klaipėdos rajono vyrų negu moterų[3]. Vertinant absoliučius skaičius, nuo 2020 m. vyrų mirčių įvyksta daugiau nei moterų. Nuo 2018 m. moterų mirčių padaugėjo 69 mirtimis ir nuo 2016 m. vyrų mirčių nustatyta 96 mirtimis daugiau. 2021 m. 48 vyrai ir 52 moterys mirė dėl COVID-19 ligos (2020 m. 22 vyrai ir 17 moterų mirė dėl COVID-19 ligos).

Klaipėdos rajono miesto gyventojų standartizuotas mirtingumas yra didesnis negu kaimo gyventojų[4]. Vertinant absoliučius skaičius, nuo 2016 m. mirčių daugiau nustatoma kaimo gyventojų negu miesto. Nuo 2018 m. miesto gyventojų mirčių padaugėjo 80 mirčių ir nuo 2019 m. kaimo gyventojų mirčių nustatyta 86 mirtimis daugiau. 2021 m. 66 kaimo gyventojai ir 34 miesto gyventojai mirė dėl COVID-19 ligos (2020 m. 20 kaimo gyventojų ir 19 miesto gyventojų mirė dėl COVID-19 ligos).

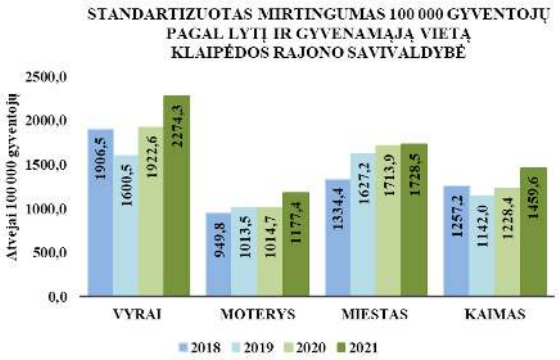

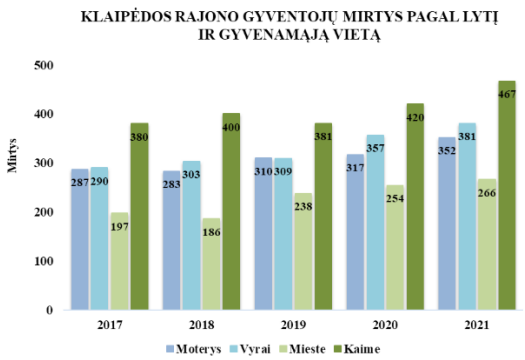

Analizuojant mirtingumą pagal amžiaus grupes, **daugiausia miršta vyresnio amžiaus asmenys t. y. 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys.** Kiekvienoje amžiaus grupėje mirtingumo rodiklio tendencija yra didėjanti.

2021 m. nebuvo vaikų mirčių dėl COVID-19 ligos (2020 m. – 0 mirčių), 18-44 m. amžiaus asmenų grupėje buvo 4 mirtys (2020 m. – 0 mirčių), 45-64 m. – 19 mirčių (2020 m. – 8 mirtys), 65 m. ir vyresnių asmenų – 77 mirtys (2020 m. – 31 mirtis).

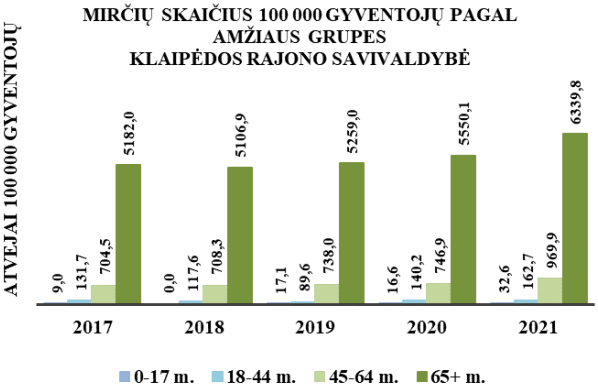

Pagrindinių mirčių struktūroje 1-oje vietoje Klaipėdos rajone, kaip ir Lietuvoje, yra kraujotakos sistemos ligos, o 2-oje vietoje – piktybiniai navikai. 2021 m. Klaipėdos rajono gyventojų mirtys nuo kraujotakos sistemos ligų sudarė 48,8 proc. visų mirčių (2020 m. – 53,6 proc.), piktybiniai navikai – 17,9 proc. (2020 m. – 18,2 proc.). Iki 2020 m. 3-oje vietoje mirčių struktūroje Klaipėdos rajone, kaip ir Lietuvoje, buvo išorinės mirties priežastys. 2020 m. Klaipėdos rajone 3-čia vieta mirčių struktūroje dalijasi išorinės mirties priežastys ir mirtys dėl COVID-19 ligos (5,9 proc. ir 5,8 proc.), Lietuvoje 2020 m. – išorinės mirties priežastys. **2021 m. 3-ioje vietoje mirčių struktūroje Klaipėdos rajone ir Lietuvoje yra mirtys dėl COVID-19 ligos**, kadangi mirčių skaičiumi dėl COVID-19 ligos pralenkia mirtis dėl išorinių priežasčių (Klaipėdos r. – 13,6 proc. ir 4,6 proc.).

[3] *Klaipėdos rajono vyrų ir moterų pasiskirstymas panašus: 2022 m. pradžioje vyrai sudarė 48,8 proc., o moterys – 51,2 proc. visų gyventojų.*

[4] *Klaipėdos rajono kaimo gyventojų yra daugiau negu miesto: 2022 m. pradžioje kaimo gyventojai sudarė 72,6 proc., o miesto gyventojai – 27,4 proc. visų gyventojų.*

Šaltiniai: Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas, Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

Pastaba. Nuolatinių gyventojų skaičius 2022 m. pradžioje apskaičiuotas remiantis Lietuvos Respublikos 2021 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais, 2021 m. pradžioje duomenys patikslinti ir perskaičiuoti pagal 2021 m. surašymo duomenis, o 2012–2020 m. pradžioje gyventojų skaičius neperskaičiuotas.

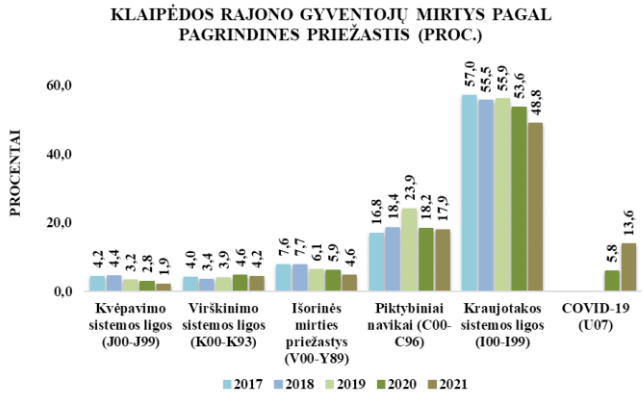

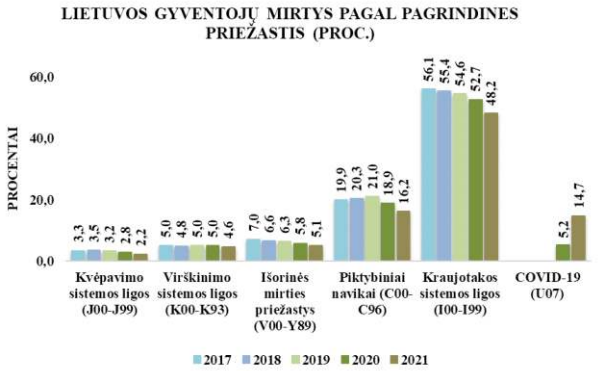

Klaipėdos rajono gyventojų standartizuotas mirtingumas nuo kvėpavimo, virškinimo sistemos ligų ir išorinių mirties priežasčių yra mažesnis negu Lietuvos. Klaipėdos rajonas standartizuotą mirtingumą nuo kraujotakos sistemos ligų ir piktybinių navikų pasiekė Lietuvos rodiklį.

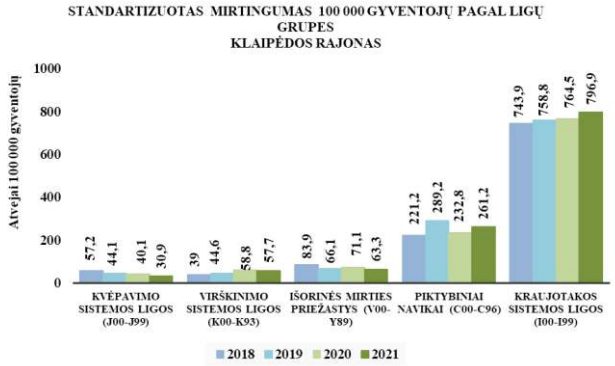

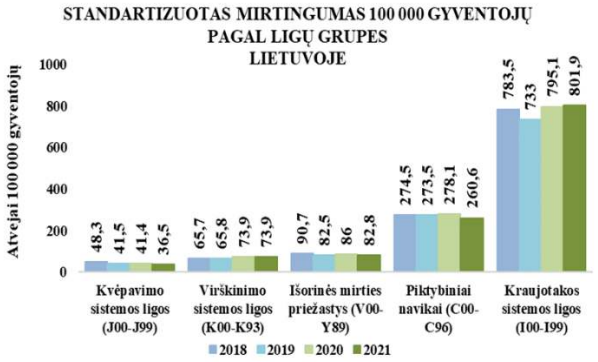

Išvengiamas mirtingumas – tai mirusiųjų nuo ligų ar būklių, kurių galima išvengti taikant žinomas efektyvias prevencijos ir (arba) diagnostikos priemones ir (arba) gydymo priemones, dalis procentais nuo visų gyventojų mirčių. Išvengiamo mirtingumo rodiklis netiesiogiai parodo sveikatos priežiūros sistemos efektyvumą ir kokybę[5].

Klaipėdos rajonas pagal išvengiamo mirtingumo procentą pralenkia Lietuvos vidurkį. Klaipėdos rajono gyventojų išvengiamos mirtys 2021 m. sudarė 29,6 proc. visų Klaipėdos rajono gyventojų mirčių (217 išvengiamų mirčių), o Lietuvoje – 27,3 proc. visų mirčių sudaro išvengiamos mirtys (13 035 išvengiamos mirtys). Klaipėdos rajono išvengiamo mirtingumo rodiklio tendencija pastaruosius penkerius metus yra nekintanti.

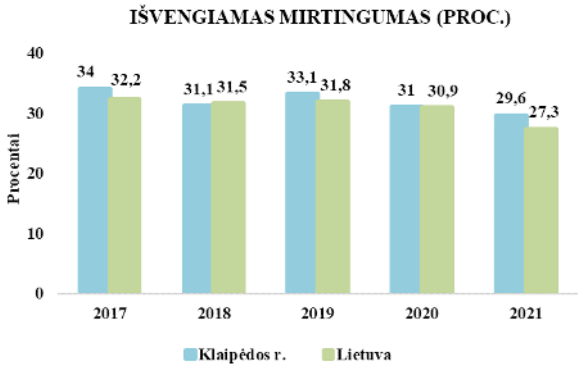

[5] *Petrauskaitė I., Želvienė A. (2019). Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitų rašymo metodinės rekomendacijos. Vilnius: Higienos institutas. Prieiga per internetą: https://www.hi.lt/uploads/pdf/leidiniai/Rekomendacijos/Savivaldybiu_ataskaitu_rasymas.pdf*

[*] *Klaipėdos rajono vyrų ir moterų pasiskirstymas panašus: 2022 m. pradžioje vyrai sudarė 48,8 proc., o moterys – 51,2 proc. visų gyventojų.*

[*] *Klaipėdos rajono kaimo gyventojų yra daugiau nei miesto: 2022 m. pradžioje kaimo gyventojai sudarė 72,6 proc., o miesto gyventojai – 27,4 proc. visų gyventojų.*

Šaltiniai: Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas, Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai.

Pastaba. Nuolatinių gyventojų skaičius 2022 m. pradžioje apskaičiuotas remiantis Lietuvos Respublikos 2021 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais, 2021 m. pradžioje duomenys patikslinti ir perskaičiuoti pagal 2021 m. surašymo duomenis, o 2012–2020 m. pradžioje gyventojų skaičius neperskaičiuotas.

Vyrų išvengiamas mirtingumas yra didesnis negu moterų, t. y. vyrai daugiau negu moterys miršta nuo išvengiamų mirčių. Pagal gyvenamąją vietą tiek miesto, tiek kaimo gyventojų išvengiamas mirtingumas žymiai nesiskiria.*

Tiek Klaipėdos rajone, tiek Lietuvoje, prevencinėmis priemonėmis išvengiamas standartizuotas mirtingumas yra didesnis negu tinkamu gydymu išvengiamas standartizuotas mirtingumas.

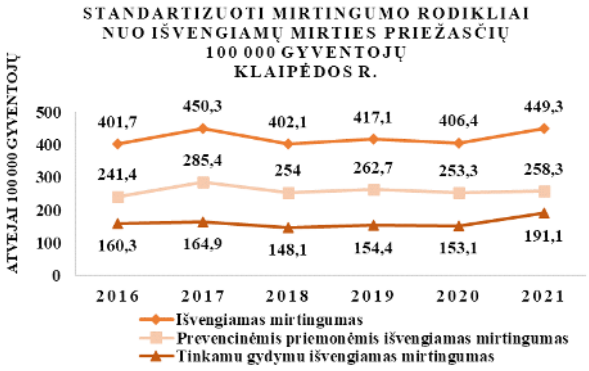

Analizuojant paskutinių penkerių metų laikotarpio išvengiamų mirčių duomenis, aiškėja, kad daugiausia Klaipėdos rajonų gyventojų miršta nuo kraujotakos sistemos ligų. Antroje vietoje išvengiamo mirčių statistikoje yra piktybiniai navikai, o trečioje vietoje – išorinės mirties priežastys. Per paskutinius penkerius metus iš visų išvengiamų mirčių nuo kraujotakos sistemos ligų daugiausia mirčių buvo nuo išeminės širdies ligos ir cerebrovaskulinės ligos. Per paskutinius penkerius metus iš visų išvengiamų mirčių nuo piktybinių navikų daugiausia mirčių buvo nuo bronchų ir plaučių piktybinių navikų. Panašus išvengiamų mirčių pasiskirstymas yra nuo skrandžio ir lūpos, burnos ertmės ir ryklės piktybinių navikų. Per paskutinius penkerius metus iš visų išvengiamų mirčių nuo išorinių mirties priežasčių daugiausia mirčių buvo nuo nelaimingų atsitikimų ir savižudybių bei įvykių, kai ketinimai nepatikslinti.

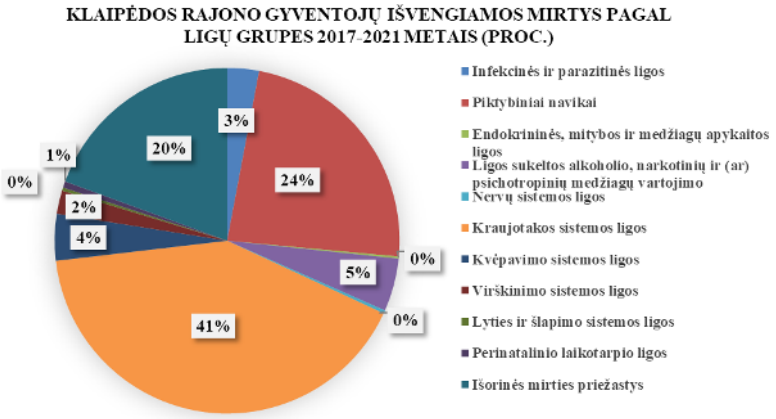

Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2022-ųjų metų veiklos plane buvo numatyta 7.1 priemonė: prevencinėmis priemonėmis išvengiamo mirtingumo analizė pagal ligų grupes. Su parengta Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojų išvengiamo mirtingumo situacijos analize išsamiau galite susipažinti: https://visuomenessveikata.lt/wp-content/uploads/2022/01/Isvengiamo-mirtingumo-analize_Klaipedos-rajonas_2022m.pdf.

Šaltiniai: Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas, leidinys „Mirties priežastys 2021“, Visuomenes sveikatos stebėsenos informacinė sistema.
Pastaba. Nuolatinių gyventojų skaičius 2022 m. pradžioje apskaičiuotas remiantis Lietuvos Respublikos 2021 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais, 2021 m. pradžioje duomenys patikslinti ir perskaičiuoti pagal 2021 m. surašymo duomenis, o 2012–2020 m. pradžioje gyventojų skaičius neperskaičiuotas.

1.3. Gyventojų ligotumas

Sergantys asmenys (ligotumas) – asmenų, kuriems ambulatorinėse ar stacionarinėse asmens sveikatos priežiūros įstaigose yra užregistruota bent viena liga ar trauma iš atskirų ligų ar ligų grupių, skaičius (pagal TLK kodus)[6].

Klaipėdos rajono gyventojų ligotumas 1000 gyventojų yra žemesnis negu Lietuvos vidurkis. Klaipėdos rajono gyventojų ligotumas 1000 gyventojų tolygiai mažėjo, tačiau **per vienerius metus Klaipėdos rajono gyventojų ligotumas padidėjo** (Lietuvoje per vienerius metus ligotumas taip pat padidėjo).

2021 m., palyginti su 2020 m., gyventojų ligotumas padidėjo dėl prasidėjusios COVID-19 ligos situacijos šalyje (2021 m. dėl COVID-19 ligos sirgo 7 154 Klaipėdos rajono gyventojai, o Lietuvoje – 351 951 gyventojai).

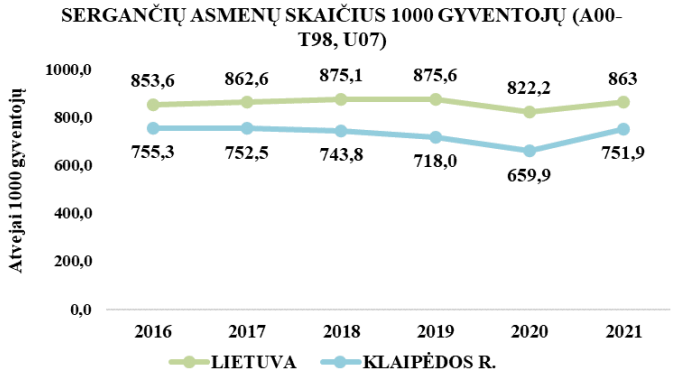

Klaipėdos rajono gyventojų ligotumas pagal labiausiai paplitusias ligų grupes yra mažesnis negu Lietuvos vidurkis, išskyrus ligotumą kvėpavimo sistemos ligomis. **Daugiausia gyventojai serga kraujotakos ir kvėpavimo sistemos ligomis**.

Vaikų amžiaus grupėje daugiausia sergama kvėpavimo sistemos ligomis, vyresnio amžiaus asmenų grupėje, t. y. **65 m. ir vyresni asmenys, daugiausia sergama kraujotakos sistemos ligomis.**

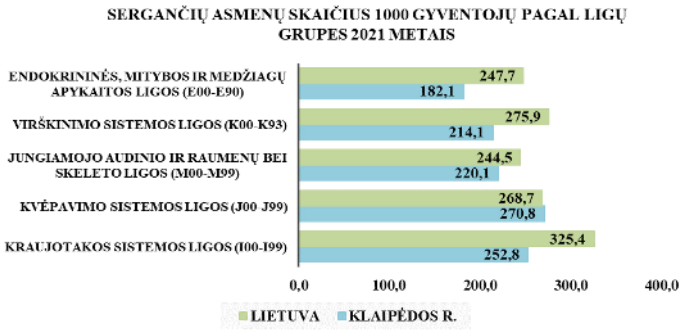

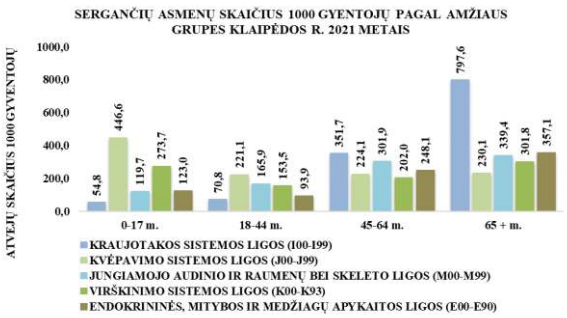

[6] *Šaltinis: Traumų ir nelaimingų atsitikimų stebėsenos informacinė sistema.*

II SKYRIUS
BENDROJI DALIS

2.1. Savivaldybės gyventojų sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis

Strategijoje iškeltų tikslų ir uždavinių įgyvendinimo savivaldybėse stebėsenai parengtas baigtinis pagrindinių rodiklių sąrašas, kurį sudaro 51 unifikuotas rodiklis, apibūdinantis strategijos siekinius. Rodikliai pateikti ***2021 metų Klaipėdos r. sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilyje.***

2021 metų Klaipėdos r. sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilio lentelės stulpelių pavadinimų paaiškinimai:

savivaldybės reikšmės:

1) tendencija – skaičiuojama pastariesiems penkeriems metams nuo analizuojamų metų;

2) rodiklis – savivaldybės rodiklio reikšmė 2021 m.
- 12 rodiklių reikšmių, kai stebimas rodiklis atspindi geriausią situaciją, žymimos žalia spalva;
- 12 rodiklių reikšmių, kai stebimas rodiklis rodo blogiausią situaciją, žymimos raudona spalva;
- likusios rodiklių reikšmės vertinamos kaip atitinkančios Lietuvos vidurkį, jos žymimos geltona spalva;

3) kiekis – savivaldybės atvejų skaičius;
4) 3 metų vidurkis – savivaldybės 3 metų rodiklio reikšmės vidurkis;
5) santykis – savivaldybės 2021 m. rodiklio reikšmės santykis su Lietuvos 2021 m. rodiklio vidurkio reikšme;

Lietuvos reikšmės:

1) rodiklis – Lietuvos rodiklio reikšmė 2021 m.
2) blogiausia – blogiausia rodiklio reikšmė iš visų 60 savivaldybių;
3) sritis – savivaldybės rodiklio reikšmė lyginama su Lietuvos rodiklio reikšmės pasikliautinuoju intervalu ir, jei savivaldybės reikšmė patenka į Lietuvos pasikliautinų intervalų ribą, spalvinama geltonai;
   - šviesiai pilka kairėje – 25 % savivaldybių, kurių rodiklių reikšmės blogiausios;
   - tamsiai pilka viduryje – 50 % savivaldybių, kurių rodiklių reikšmės patenka į Lietuvos rodiklio reikšmės pasikliautinąjį intervalą;
   - šviesiai pilka dešinėje – 25 % savivaldybių, kurių rodiklių reikšmės geriausios;
4) geriausia – geriausia rodiklio reikšmė iš visų 60 savivaldybių.

Sutrumpinimų paaiškinimai:

SMR – standartizuotas mirtingumas

Pastabos:

1. Rodiklis ‚socialinės rizikos šeimų skaičius 1 000 gyventojų' ataskaitoje nebeteikiamas, nes nuo 2018 m. liepos 1 d. buvo panaikinta Socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaita ir šios apskaitos tvarka.
2. Analizuojant rodiklius ir jų tendencijas, svarbu atkreipti dėmesį į 2020 m. prasidėjusią valstybės lygio ekstremalią situaciją visoje šalyje dėl COVID-19 ligos plitimo grėsmės.

2021 METŲ KLAIPĖDOS R. SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	3 metų vidurkis	Santykis	Rodiklis	Blogiausia	Sritis	Geriausia
Strateginis tikslas									
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė	→	74,3	74	76,4	1,00	74,2	68,5		81,7
Skirtumas tarp moterų ir vyrų vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės 2021 m.: Klaipėdos r. – 7,8 m., Lietuvos – 9,3 m. Per vienerius metus skirtumas sumažėjo.									
Išvengiamas mirtingumas proc.[7]	↓	29,6	217	31,1	1,09	27,2	34,0		19,5
1 tikslas – sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį.									
1.1. Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą									
Savižudybių skaičius (X60-X84) 100 000 gyventojų	↓	15,5	9	17,3	0,77	20,1	68,1		0,0
SMR nuo tyčinio savęs žalojimo (X60-X84) 100 000 gyventojų	↓	17,0	9	17,4	0,88	19,4	60,1		0,0
Bandymų žudytis skaičius (X60–X64, X66–X84) 100 000 gyventojų	↓	18,9	11	19,6	0,51	37,3	65,7		0,0
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 moksleivių	–	64,7	409[8]	–	1,00	64,4	232,7	*Pastaba. Rodiklio duomenys pateikiami pagal senąją metodiką šviesoforo principu, 2020 m. ir 2021 m. rodiklio duomenys į Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinę sistemą dar neįtraukti.**	38,0
Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos %	↑	1,5	606	0,9	0,3	5,0	62,1		1,3
Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyventojų	↑	42,2	2455	3,7	-24,82	-1,7	-27,8		78,3
1.2. Sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu									
Mirtingumas nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyventojų	↓	58,4	34	62,6	0,68	86,3	198,3		30,5
SMR nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.	↓	68,9	34	68,1	0,83	83,1	163,8		21,8
Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, skaičius 1000 moksleivių[9]	↑	229,5	1862	153,1	0,74	312,0	572,7		75,2
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1000 gyventojų[10]	→	12,4	720	10,7	0,52	23,7	74,2		3,2

[7] *Išvengiamas mirtingumas – tai mirusiųjų nuo ligų ar būklių, kurių galima išvengti taikant žinomas efektyvias prevencijos ir (arba) diagnostikos priemones ir (arba) gydymo priemones, dalis procentais nuo visų gyventojų mirčių.*

[8] *Išvyko iš šalies – 389 vaikai, socialinės, psichologinės ir kitos priežastys – 19 vaikų, priežastis nenurodyta – 1.*

[9] *Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. mokiniai, kurie mokėsi mokyklose pagal priešmokyklinio ugdymo programą ar pagal pradinio ugdymo programą pirmoje klasėje, turėjo teisę į nemokamus pietus, nevertinant tėvų gaunamų pajamų, o nuo 2021 m. liepos 1 d. – ir antroje klasėje besimokantys mokiniai. Todėl šis rodiklis nebeatspindi socioekonominės situacijos, nes keitėsi teisės aktas. Šaltiniai – Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2020 m. sausio 24 d. įsakymo „Dėl Mokinių nemokamo maitinimo valstybinėse mokyklose tvarkos aprašo patvirtinimo“ 10 punktas ir 2021 m. kovo 29 d. įsakymo „Dėl švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. sausio 24 d. įsakymo Nr. V-76 „Dėl Mokinių nemokamo maitinimo valstybinėse mokyklose tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 10 punktas.*

[10] *Socialinės pašalpos gavėjų skaičius šoktelėjo, nes dėl COVID-19 ligos plitimo keitėsi įstatymas ir socialinė pašalpa skiriama nevertinant asmens turto. Šaltinis – Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gegužės 7 d. Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2883 6 str. 1 dalis, 7 str. 1 dalis.*

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	3 metų vidurkis	Santykis	Rodiklis	Blogiausia	Sritis	Geriausia
Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 10 000 gyventojų (TB registro duomenys)	↓	15,5	9	31,3	0,79	19,6	60,4		0,0
Sergamumas tuberkulioze (+ recidyvai[11]) (A15-A19) 10 000 gyventojų (TB registro duomenys)	↓	17,2	10	35,2	0,77	22,4	60,4		0,0
2 tikslas – sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką.									
2.1. Kurti saugias darbo ir sveikas buities sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą									
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičius 10 000 gyventojų	↑	1,9	8	1,2	1,90	1,0	3,8		0,0
Traumų dėl nukritimų (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje skaičius 10 000 gyventojų	→	140,1	118	129,3	1,13	124,5	168,8		63,4
Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyventojų	↓	50,4	208	50,8	0,87	57,9	575,1		40,9
Naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) asmenų skaičius 10 000 gyventojų (ULAC duomenys)	↓	24,4	142	38,9	1,16	21,1	84,9		0,0
2.2. Kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį									
Mirtingumas nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyventojų	↑	1,7	1	3,9	0,33	5,1	26,6		0,0
SMR nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyventojų	↑	1,5	1	4,2	0,31	4,9	21,7		0,0
Mirtingumas nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyventojų	↓	13,7	8	7,8	0,76	18,0	68,1		0,0
SMR nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyventojų	↓	21,6	8	11,5	1,23	17,5	60,2		0,0
2.3. Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių									
Mirtingumas transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyventojų	↓	5,2	3	6,2	0,79	6,6	19,6		0,0
SMR transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyventojų	↓	5,8	3	6,1	0,89	6,5	19,5		0,0
Pėsčiųjų mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyventojų	↓	1,7	1	2,8	1,06	1,6	9,6		0,0
Pėsčiųjų standartizuotas mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyventojų	↓	1,6	1	2,7	1,07	1,5	9,8		0,0
Traumų dėl transporto įvykių (V00-V99) skaičius 10 000 gyventojų	↓	5,0	29	5,1	0,98	5,1	10,7		0,0

[11] *Recidyvas – atkrytis, kai išgydyta liga atsinaujina, pasikartoja.*

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	3 metų vidurkis	Santykis	Rodiklis	Blogiausia	Sritis	Geriausia
2.4. Mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą									
Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km	↓	691,8	692	819,8	0,74	932,7	32956,2		38,8
Viešai tiekiamo geriamojo vandens prieinamumas vartotojams 2021 m.: Klaipėdos r. – 48,3 proc. (2020 m. – 48,2 proc.).									
Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams 2021 m.: Klaipėdos r. – 43,7 proc. (2020 m. – 42,8 proc.).									
3 tikslas. Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą									
3.1. Sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą									
Mirtingumas nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų	↑	1,7	1	1,7	0,59	2,9	12,9		0,0
SMR nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų	↑	1,7	1	1,6	0,57	3,0	17,9		0,0
Mirtingumas nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų	↑	8,6	5	9,5	0,36	24,1	80,0		0,0
SMR nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų	↑	9,5	5	9,5	0,41	22,9	79,6		0,0
Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotikais 100 000 gyventojų	→	25,8	15	26,4	0,31	82,7	464,2		0,0
Gyventojų skaičius, tenkantis 1 tabako licencijai	↑	260,9	58192 (223 licencijos)	257,0	1,31	199,2	69,4		388,4
Gyventojų skaičius, tenkantis 1 alkoholio licencijai	↓	217,1	58192 (268 licencijos)	229,6	1,24	175,2	35,1		359,7
3.2. Skatinti sveikos mitybos įpročius									
Kūdikių, žindytų išimtinai krūtimi iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.)	–	31,8	85	–	0,88	36,2	1,5	*Pastaba. Rodiklio duomenys pateikiami pagal senąją metodiką šviesoforo principu, 2020 m. ir 2021 m. rodiklio duomenys į Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinę sistemą dar neįtraukti.**	63.1
4 tikslas – užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius.									
4.1. Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais									
Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1 000 gyventojų	↓	14,6	852	20,0	0,99	14,8	35,1		10,0
Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius 18+ m. 1 000 gyventojų	↓	1,9	88	2,1	1,19	1,6	2,9		0,7
4.2. Plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą									
Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius	–	3,4	148	–	1,88	1,8	1,6	*Pastaba. Rodiklio duomenys pateikiami pagal senąją metodiką šviesoforo principu, 2020 m. ir 2021 m. rodiklio duomenys į Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinę sistemą dar neįtraukti.**	6,75
Šeimos gydytojų skaičius 10 000 gyventojų	–	3,3	19	–	0,45	7,3	2,81	*Pastaba. Rodiklio duomenys pateikiami pagal senąją metodiką šviesoforo principu, 2020 m. ir 2021 m. rodiklio duomenys į Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinę sistemą dar neįtraukti.**	14,1
Apsilankymų pas gydytojus skaičius 1 gyventojui	↓	7,0	408014	6,9	0,80	8,8	6,1		11,5

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	3 metų vidurkis	Santykis	Rodiklis	Blogiausia	Sritis	Geriausia
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) (visi[12]) 10 000 gyventojų (TB registro duomenys)	↓	3,4	2	7,3	0,97	3,5	19,4		0,0
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyventojų (TB registro duomenys)	↑	1,7	1	3,9	0,71	2,4	15,6		0,0
Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20-B24, Z21, A50-A54, A56) 10 000 gyventojų (ULAC duomenys)	–	0,0	0	0,7	0,00	1,7	4,8		0,0
4.3. Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą									
Kūdikių mirtingumas 1000 gyvų gimusių	↑	6,2	4	3,2	2,00	3,1	21,1	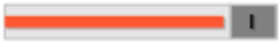	0,0
2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepijimo apimtys, %	→	92,6	461	92,5	1,05	88,4	65,6		100,0
1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito, *Haemophilus influenzae B* skiepijimo apimtys (3 dozės), %	→	91,3	410	92,7	1,01	90,1	63,0		98,2
Vaikų (6–14 m.) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, %	↓	3,7	215	4,9	0,32	11,4	1,8		48,8
Vaikų (7–17 m.), neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.)	↑	20,6	915	18,6	0,91	22,7	10,1		36,3
Paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 1000 15–17 m. moterų	↓	1,1	1	0,8	0,41	2,7	12,4		0,0
4.4. Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę									
Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyventojų	→	615,2	358	595,4	0,75	820,3	1517,9		399,4
SMR nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyventojų	→	849,2	358	790,8	1,05	805,2	1381,0		533,7
Mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyventojų	↑	225,1	131	224,8	0,82	275,9	429,8		133,1
SMR nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyventojų	↑	276,7	131	266,2	1,07	259,5	382,2		163,8
Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyventojų	↓	104,8	61	110,7	0,56	186,1	500,2		82,2
SMR nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyventojų	↓	138,1	61	139,9	0,76	180,8	401,7		76,5
Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų	↓	43,0	250	36,5	0,62	69,4	99,9		38,2
Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje	→	31,3	2472	33,1	0,69	45,5	11,2		61,9

[12] *Visos tuberkuliozės atvejų registracijos kategorijos: nauji, recidyvai, grįžusieji po nutraukto gydymo, po nesėkmingo gydymo ir atvykusieji iš kito krašto.*

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	3 metų vidurkis	Santykis	Rodiklis	Blogiausia	Sritis	Geriausia
Tikslinės populiacijos dalis %, 3 metų laikotarpiu dalyvavusi gimdos kaklelio programoje	↓	38,0	5426	41,2	0,71	53,4	33,5		74,4
Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų laikotarpiu dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje	↓	37,5	6607	40,3	0,78	48,1	24,2		67,2
Tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi širdies ir kraujagyslių ligų prevencinėje programoje	→	39,9	5020	34,5	0,85	47,2	24,8		70,0

** 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis atspindi geriausią situaciją, žymimos žalia spalva, 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis rodo blogiausią situaciją, žymimos raudona spalva, likusių 36 savivaldybių rodikliai vertinami kaip atitinkantys Lietuvos vidurkį, jos žymimos geltona spalva.*

III SKYRIUS
SPECIALIOJI DALIS

3.1. Savivaldybės prioritetinių problemų analizė

Remiantis 2021 metų Klaipėdos r. sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profiliu, buvo atrinkti 3 prioritetiniai rodikliai iš sąrašo:

1. kūdikių mirtingumas 1 000-čiui gyvų gimusiųjų;
2. asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičius 10 000 gyventojų;
3. standartizuotas mirtingumas nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyventojų.

Prioritetinių problemų pasirinkimo motyvai (metodika):

1. rodiklių reikšmės yra raudonojoje zonoje (žr. Klaipėdos r. sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilio srities stulpelį);
2. savivaldybės rodiklio reikšmės santykis su Lietuva yra didžiausias.

Sudarius Klaipėdos rajono probleminių visuomenės sveikatos rodiklių sąrašą, toliau atlikta detali analizė.

3.2. Kūdikių mirtingumas 1 000-čiui gyvų gimusiųjų

Kūdikių (vaikų iki vienerių metų) mirtingumas parodo, kiek mirė kūdikių (vaikų iki vienerių metų) per metus 1 000-čiui gyvų gimusiųjų[13].

Klaipėdos rajonas pagal kūdikių mirtingumo 1 000-čiui gyvų gimusiųjų rodiklį patenka į 13 vietą tarp 60 savivaldybių (6,2 kūdikių mirtys 1 000-iui gyvų gimusių kūdikių) ir yra raudonoje zonoje. 2021 m. 33 savivaldybėse nebuvo kūdikių mirčių.

KŪDIKIŲ MIRTINGUMAS 1000 GYVŲ GIMUSIŲ 2021 METAIS PAGAL SAVIVALDYBES

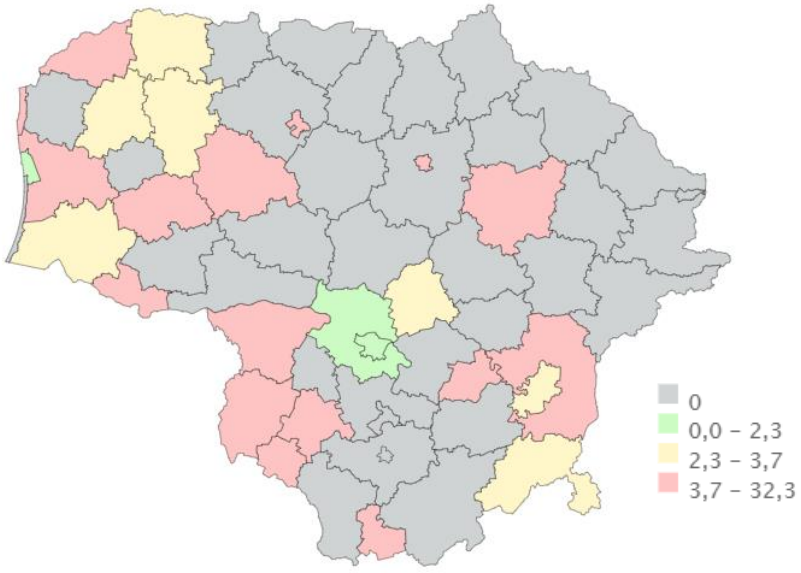

[13] *Petrauskaitė I., Želvienė A. (2019). Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitų rašymo metodinės rekomendacijos. Vilnius: Higienos institutas. Prieiga per internetą: https://www.hi.lt/uploads/pdf/leidiniai/Rekomendacijos/Savivaldybiu_ataskaitu_rasymas.pdf*

Šaltinis: Visuomenes sveikatos stebėsenos informacinė sistema.
Pastaba: nuolatinių gyventojų skaičius 2022 m. pradžioje apskaičiuotas remiantis Lietuvos Respublikos 2021 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais, 2021 m. pradžioje patikslinti ir perskaičiuoti duomenys pagal 2021 m. surašymo duomenis, 2012–2020 m. pradžioje gyventojų skaičius neperskaičiuotas.

Klaipėdos rajono kūdikių mirtingumo 1000 gyvų gimusių rodiklį pokyčio tendencija – didėjanti.

Tendencija: Nekinta Didėja Mažėja Geriau Blogiau Panašus

Rodiklis	Metai	Klaipėdos r. sav.			Lietuva		
		Tendencija	Kiekis	Reikšmė	Blogiausia	Sritis	Geriausia
Kūdikių mirtingumas 1000 gyvų gimusių	2021	↑	4	6,2	32,3		0,0

2021 m. Klaipėdos r. kūdikių mirtingumo 1 000-čiui gyvų gimusiųjų rodiklis siekė 6,2 atvejus 1 000-čiui gyvų gimusiųjų kūdikių, Lietuvoje – 3,1 atvejį 1 000-čiui gyvų gimusių kūdikių.

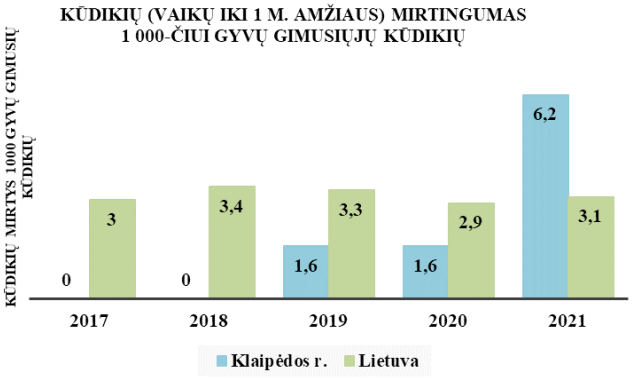

2021 m. mirė 4 Klaipėdos rajono kūdikiai, 2020 m. ir 2019 m. per metus mirė 1 kūdikis. 2021 m. Lietuvoje iš viso mirė 77 kūdikiai, 2020 m. – 74 kūdikiai.

MIRUSIŲ KŪDIKIŲ (VAIKŲ IKI 1 M. AMŽIAUS) SKAIČIUS

	2017	2018	2019	2020	2021
Klaipėdos r.	0	0	1	1	4
Lietuva	85	96	90	74	77

Per pastaruosius trejus metus 2 Klaipėdos rajono kūdikiai mirė dėl visų perinatalinio periodo ligų, 3 kūdikiai dėl visų įgimtų formavimosi ydų, 1 kūdikis dėl kitų nervų sistemos ligų. 2021 m. 1 kūdikis mirė dėl visų perinatalinio periodo ligų, 2 kūdikiai dėl visų įgimtų formavimosi ydų, 1 kūdikis dėl kitų nervų sistemos ligų.

KLAIPĖDOS R. MIRĘ KŪDIKIAI PAGAL MIRTIES PRIEŽASTIS

	2017	2018	2019	2020	2021	Iš viso
Visos perinatalinio periodo ligos	0	0	1	0	1	**2**
Visos įgimtos formavimosi ydos	0	0	0	1	2	**3**
Kitos nervų sistemos ligos	0	0	0	0	1	**1**
Iš viso	**0**	**0**	**1**	**1**	**4**	**6**

Dėl mažo mirčių skaičiaus, kūdikių mirtis pagal lytį, gyvenamąją vietą ataskaitoje detaliau nepateikiamos.

Šaltiniai: Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas, Visuomenes sveikatos stebėsenos informacinė sistema.
Pastaba. Nuolatinių gyventojų skaičius 2022 m. pradžioje apskaičiuotas remiantis Lietuvos Respublikos 2021 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais, 2021 m. pradžioje duomenys patikslinti ir perskaičiuoti pagal 2021 m. surašymo duomenis, o 2012–2020 m. pradžioje gyventojų skaičius neperskaičiuotas.

3.3. Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičius 10 000 gyventojų

Sunkus nelaimingas atsitikimas darbe – įvykis, dėl kurio darbuotojas patiria sveikatai ir (ar) gyvybei pavojingą traumą.

Nelaimingas atsitikimas darbe, sukėlęs darbuotojo mirtį (mirtinas nelaimingas atsitikimas darbe) – įvykis, dėl kurio darbuotojas patiria sveikatai ir (ar) gyvybei pavojingą traumą ir dėl jos iš karto ar po kurio laiko miršta.

Darbingo amžiaus asmenys – asmenys nuo 16 metų iki Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyto senatvės pensijos amžiaus.

Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičius 10 000 gyventojų – sveikatos rodiklis, apibūdinantis darbo sąlygų saugumą ir, netiesiogiai, gyvensenos ypatumus (pavyzdžiui, alkoholio vartojimas darbo vietoje)[14].

Klaipėdos rajonas pagal asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičių 10 000 gyventojų rodiklį patenka į raudonąją zoną ir atsilieka nuo Lietuvos vidurkio. 2021 m. 22 savivaldybėse nebuvo asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe. Klaipėdos rajono asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičiaus 10 000 gyventojų rodiklio pokyčio tendencija yra didėjanti.

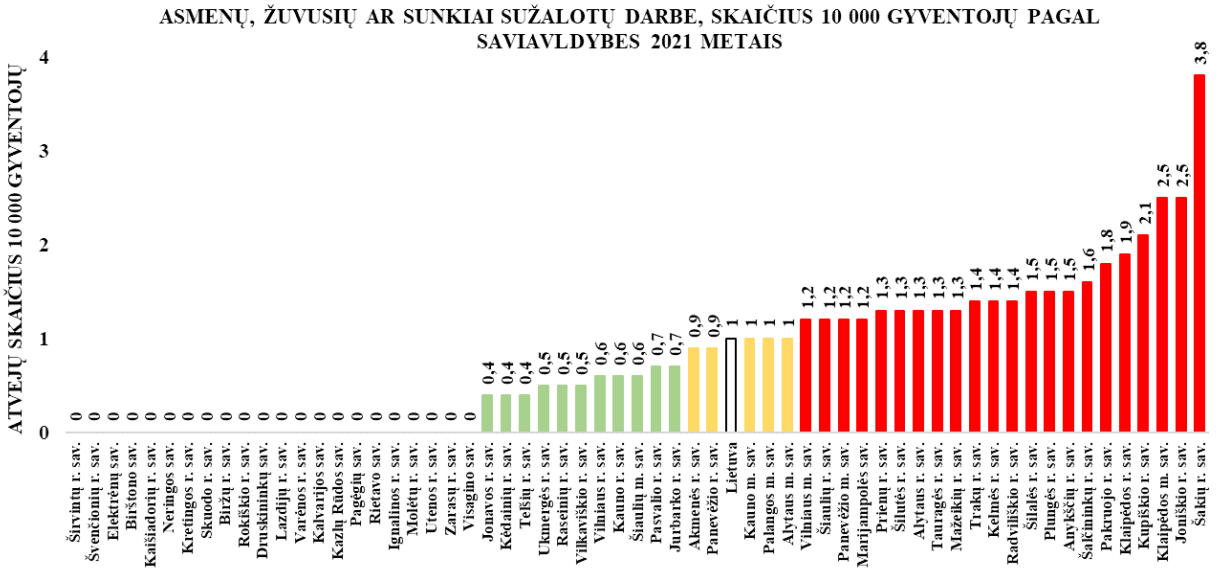

2021 m., palyginti su 2020 m., Klaipėdos rajono asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, padidėjo nuo 0,8 iki 1,9 atvejų 10 000 gyventojų. Lietuvoje situacija stabili.

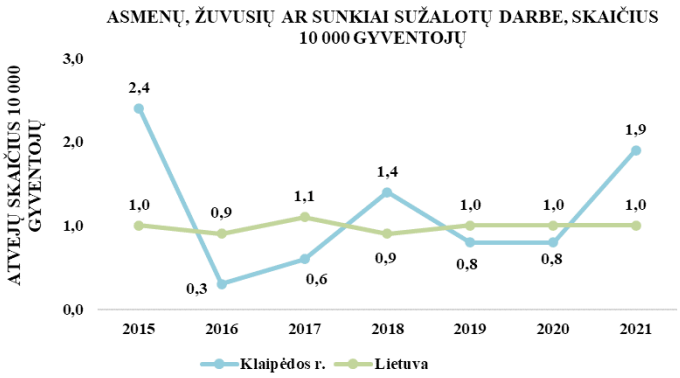

2021 m. įvyko 8 Klaipėdos rajono darbingo amžiaus asmenų nelaimingi atsitikimai, iš kurių – 7 sunkūs ir 1 mirtinas. 2020 m. ir 2019 m. įvyko po 3 nelaimingus atsitikimus kasmet. Lietuvoje 2021 m. įvyko

[14] *Petrauskaitė I., Želvienė A. (2019). Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitų rašymo metodinės rekomendacijos. Vilnius: Higienos institutas. Prieiga per internetą: https://www.hi.lt/uploads/pdf/leidiniai/Rekomendacijos/Savivaldybiu_ataskaitu_rasymas.pdf*

Šaltinis: Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

179 nelaimingi atsitikimai (2020 m. – 166). Pastebima tendencija – vyrai nelaimingus atsitikimus darbe patiria dažniau negu moterys[15].

KLAIPĖDOS RAJONO GYVENTOJŲ NELAIMINGI ATSITIKIMAI

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Iš viso
Sunkių nelaimingų atsitikimų darbe skaičius	**5**	**8**	**3**	**6**	**0**	**2**	**3**	**1**	**3**	**7**	**38**
Mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe skaičius	**3**	**1**	**1**	**2**	**1**	**0**	**2**	**2**	**0**	**1**	**13**
Sunkių ir mirtinų nelaimingų atsitikimų iš viso:	**8**	**9**	**4**	**8**	**1**	**2**	**5**	**3**	**3**	**8**	**51**
Lengvų nelaimingų atsitikimų darbe skaičius	36	59	43	60	58	59	70	54	62	62	563
Vyrų nelaimingų atsitikimų darbe skaičius	37	51	38	56	44	50	62	46	53	56	493
Moterų nelaimingų atsitikimų darbe skaičius	7	17	9	12	15	11	11	11	11	14	118
Jaunų asmenų nelaimingų atsitikimų darbe skaičius	0	0	2	0	1	0	1	0	1	0	5

Per paskutinius penkerius metus daugiausia Klaipėdos rajono darbingi asmenys nelaimingus atsitikimus darbe patiria transporto ir saugojimo srityje.

KLAIPĖDOS RAJONO GYVENTOJŲ SUNKŪS IR MIRTINI NELAIMINGI ATSITIKIMAI PAGAL EKONOMINĖS VEIKLOS RŪŠIS 2017-2021 METAI

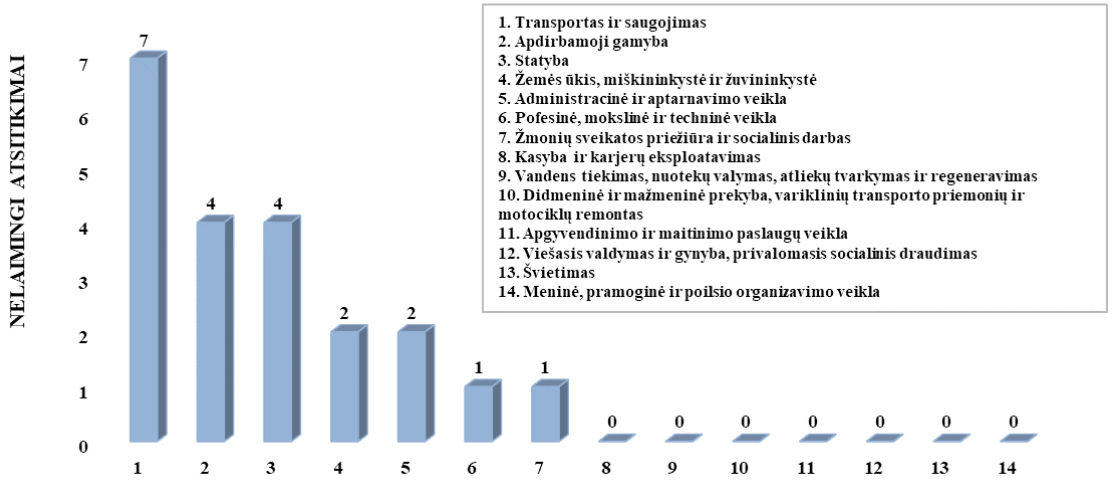

2021 m. 4 darbingo amžiaus asmenys nelaimingus atsitikimus patyrė krovininiame kelių transporte, po 1 nelaimingą atsitikimą užregistruota kitoje transportui būdingoje paslaugų veikloje, gėlių auginime, medienos pjaustyme ir obliavime, laikinojo įdarbinimo agentūrų veikloje.

[15] *Klaipėdos rajono vyrų ir moterų pasiskirstymas panašus: 2022 m. pradžioje vyrai sudarė 48,8 proc., o moterys – 51,2 proc. visų gyventojų.*

Šaltiniai: Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai.

KLAIPĖDOS RAJONO GYVENTOJŲ SUNKŪS IR MIRTINI NELAIMINGI ATSITIKIMAI PAGAL EKONOMINĖS VEIKLOS RŪŠIS

	2017	2018	2019	2020	2021	Iš viso
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	0	0	0	1	1	**2**
Kasyba ir karjerų eksploatavimas	0	0	0	0	0	**0**
Apdirbamoji gamyba	0	1	1	1	1	**4**
Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas	0	0	0	0	0	**0**
Statyba	2	0	2	0	0	**4**
Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	0	0	0	0	0	**0**
Transportas ir saugojimas	0	2	0	0	5	**7**
Pofesinė, mokslinė ir techninė veikla	0	0	0	1	0	**1**
Administracinė ir aptarnavimo veikla	0	1	0	0	1	**2**
Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla	0	0	0	0	0	**0**
Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas	0	0	0	0	0	**0**
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	0	1	0	0	0	**1**
Švietimas	0	0	0	0	0	**0**
Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	0	0	0	0	0	**0**
Iš viso	**2**	**5**	**3**	**3**	**8**	**21**

Nuo 2013 m. iki 2018 m. Klaipėdos rajono įmonėse ir įstaigose nebuvo sunkiai susižalojusių ar žuvusių darbe neblaivių darbuotojų. 2019 m. 1 darbuotojas žuvo Klaipėdos rajono Derceklių kaimo statybvietėje atlikdamas darbus. Jo kraujyje nustatyta mažiausia koncentracija 0,21‰ (promilės) etilo alkoholio. 2020 m. ir 2021 m. Klaipėdos rajono įmonėse ir įstaigose nebuvo sunkiai susižalojusių ar žuvusių darbe neblaivių darbuotojų.

3.4. Standartizuotas mirtingumas nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyventojų

Klaipėdos rajonas pagal standartizuoto mirtingumo nuo nukritimo 100 000 gyventojų rodiklį patenka į 21 vietą tarp 60 savivaldybių (21,6 mirties atvejai 100 000 gyventojų) ir yra raudonojoje zonoje. 2021 m. Kalvarijos ir Neringos savivaldybėse nebuvo mirčių dėl nukritimų.

STANDARTIZUOTAS MIRTINGUMAS NUO NUKRITIMO 100 000 GYVENTOJŲ 2021 METAIS PAGAL SAVIVALDYBES

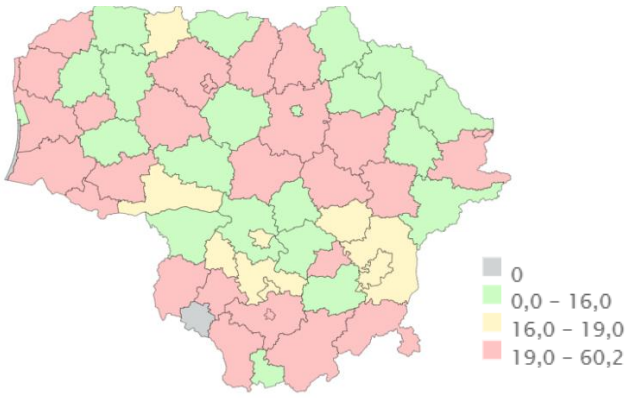

Šaltiniai: Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Visuomenes sveikatos stebėsenos informacinė sistema.
Pastaba: nuolatinių gyventojų skaičius 2022 m. pradžioje apskaičiuotas remiantis Lietuvos Respublikos 2021 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais, 2021 m. pradžioje patikslinti ir perskaičiuoti duomenys pagal 2021 m. surašymo duomenis, 2012–2020 m. pradžioje gyventojų skaičius neperskaičiuotas.

2021 m., palyginti su 2020 m., Klaipėdos rajono gyventojų standartizuotas mirtingumas nuo nukritimų padidėjo nuo 3,5 iki 21,6 atvejų 100 000 gyventojų. Lietuvoje standartizuotas mirtingumas nuo nukritimų tolygiai didėja.

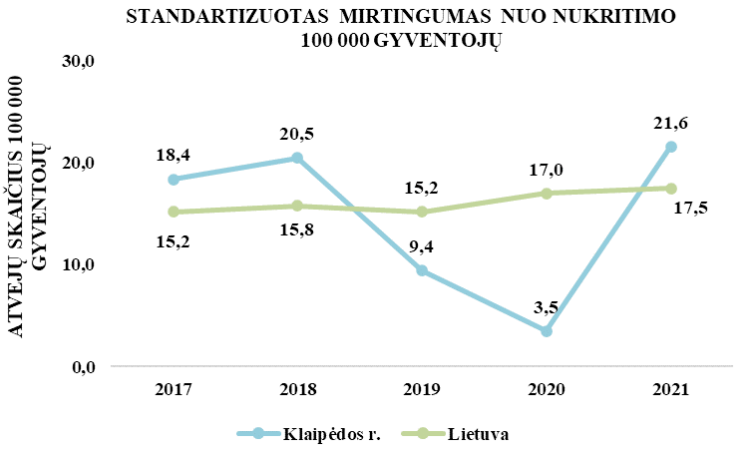

2021 m. įvyko 8 Klaipėdos rajono gyventojų mirtys dėl nukritimų, 2020 m. – 2 mirtys. 2021 m. Lietuvoje iš viso užregistruoti 506 mirties atvejai dėl nukritimų, 2020 m. – 496 mirtys.

2021 m. nustatytos 6 Klaipėdos r. moterų ir 2 vyrų mirtys dėl nukritimų. Analizuojant standartizuoto mirtingumo nuo nukritimų rodiklio tendenciją pagal lytį – moterų standartizuoto mirtingumo nuo nukritimų rodiklio tendencija yra didėjanti, o vyrų atvirkščiai – mažėjanti[16].

2021 m. įvyko 3 Klaipėdos r. miesto gyventojų ir 5 kaimo gyventojų mirtys dėl nukritimų. Analizuojant standartizuoto mirtingumo nuo nukritimų rodiklio tendenciją pagal gyvenamąją vietą – miesto gyventojų standartizuoto mirtingumo nuo nukritimų rodiklio tendencija yra didėjanti, o kaimo atvirkščiai – mažėjanti. Paskutinius trejus metus miesto gyventojų standartizuotas mirtingumas 100 000 miesto gyventojų nuo nukritimų yra didesnis negu kaimo[17].

Kasmet mirčių dėl nukritimų nustatoma 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėje. 2021 m. visos mirtys dėl nukritimų užregistruotos 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėje. Vaikų amžiaus grupėje mirčių dėl nukritimų nebuvo. Pastaruosius trejus metus nebuvo nustatyta mirčių dėl nukritimų 18–44 m. amžiaus asmenų grupėje.

KLAIPĖDOS RAJONO GYVENTOJŲ MIRTYS DĖL NUKRITIMŲ PAGAL LYTĮ, GYVENAMĄJĄ VIETĄ, AMŽIAUS GRUPES

	2017	2018	2019	2020	2021	Iš viso
Pagal lytį						
Moterys	1	2	1	1	6	**11**
Vyrai	8	7	3	1	2	**21**
Pagal gyvenamąją vietą						
Miestas	1	2	2	1	3	**9**
Kaimas	8	7	2	1	5	**23**
Pagal amžiaus grupes						
0–17 m.	0	0	0	0	0	**0**
18–44 m.	1	2	0	0	0	**3**
45–64 m.	3	2	0	1	0	**6**
65+ m.	5	5	4	1	8	**23**
Iš viso	**9**	**9**	**4**	**2**	**8**	**32**

[16] *Klaipėdos rajono vyrų ir moterų pasiskirstymas panašus: 2022 m. pradžioje vyrai sudarė 48,8 proc., o moterys – 51,2 proc. visų gyventojų.*

[17] *Klaipėdos rajono kaimo gyventojų daugiau nei miesto: 2022 m. pradžioje kaimo gyventojai sudarė 72,6 proc., o miesto gyventojai – 27,4 proc. visų gyventojų.*

Šaltiniai: Visuomenes sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas.

Pastaba: nuolatinių gyventojų skaičius 2022 m. pradžioje apskaičiuotas remiantis Lietuvos Respublikos 2021 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais, 2021 m. pradžioje patikslinti ir perskaičiuoti duomenys pagal 2021 m. surašymo duomenis, 2012–2020 m. pradžioje gyventojų skaičius neperskaičiuotas.

2021 m. iš 8 Klaipėdos rajono gyventojų mirčių dėl nukritimų 4 nukritimai (griuvimai) yra nepatikslinti, 3 mirtys įvyko dėl griuvimų lygioje vietoje paslydus, einant ar užkliuvus ir 1 mirtis dėl nukritimo nuo lovos.

KLAIPĖDOS RAJONO GYVENTOJŲ MIRTYS DĖL NUKRITIMŲ PAGAL MIRTIES PRIEŽASTĮ

	2017	2018	2019	2020	2021	Iš viso
Griuvimas lygioje vietoje paslydus, einant ar užkliuvus (W01)	0	1	0	0	3	**4**
Nukritimas nuo lovos (W06)	0	1	0	1	1	**3**
Nukritimas (griuvimas) ant ir nuo laiptų bei pakopų (W10)	1	1	0	0	0	**2**
Kritimas ant ir nuo kitų pakėlimo įrenginių (W11)	0	1	0	0	0	**1**
Nukritimas nuo medžio (W14)	0	1	0	0	0	**1**
Kitas kritimas nuo vieno lygio ant kito (W17)	1	0	1	0	0	**2**
Kitas griuvimas lygioje vietoje (W18)	3	2	0	0	0	**5**
Nepatikslintas nukritimas (griuvimas) (W19)	4	2	3	1	4	**14**
Iš viso	**9**	**9**	**4**	**2**	**8**	**32**

Kasmet mirčių dėl nukritimų įvyksta namuose. 2021 m. iš 8 Klaipėdos rajono gyventojų mirčių dėl nukritimų 4 mirčių dėl nukritimų įvykio vieta nepatikslinta, 2 mirtys įvyko namuose ir dar 2 mirtys – mokyklos, kitos institucijos ir viešojo administravimo srityje.

KLAIPĖDOS RAJONO GYVENTOJŲ MIRTYS DĖL NUKRITIMŲ PAGAL ĮVYKIO VIETĄ

	2017	2018	2019	2020	2021	Iš viso
Namai (Y92.0)	4	5	1	1	2	13
Mokykla, kita institucija ir viešojo administravimo sritis (Y92.2)	0	1	0	0	2	3
Gatvė ir automagistralė (Y92.4)	1	0	0	0	0	1
Ūkis (Y92.7)	0	0	0	0	0	0
Kita patikslinta įvykio vieta (Y92.8)	1	1	0	0	0	2
Nepatikslinta įvykio vieta (Y92.9)	3	2	3	1	4	13
Iš viso	**9**	**9**	**4**	**2**	**8**	**32**

Šaltinis: Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas.

IV SKYRIUS
SAVIVALDYBĖS GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI

Iki 2018 m. Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras sistemingai nuo 2007 m. vykdė savivaldybės suaugusiųjų gyventojų gyvensenos tyrimus (2011, 2014 m.). Nuo 2018 m. visos Lietuvos mastu pradėti vykdyti suaugusių savivaldybės gyventojų gyvensenos stebėsenos tyrimai kas 4 metus, įgyvendinant Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. gegužės 16 d. įsakymo Nr. V-637 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeitimo 8.3 punktą. Paskutinis suaugusių savivaldybės gyventojų gyvensenos stebėsenos tyrimas atliktas 2022 metais. Tyrimą koordinuoja Higienos institutas, o anketinę apklausą, duomenų suvedimą ir analizę Klaipėdos rajone vykdo Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras. Tyrimo populiacija – 18 metų amžiaus ir vyresni asmenys. Apklausa kaimo ir miesto teritorijose buvo vykdoma pagal metodologiją.

Klaipėdos rajone 2018 m. tyrimo imtis – 419 gyventojų, 2022 m. – 422.

- savivaldybės rodiklio reikšmė blogesnė, palyginti su ankstesniais metais.

- savivaldybės rodiklio reikšmė geresnė, palyginti su ankstesniais metais.

 - savivaldybės rodiklio reikšmės pokyčio nėra, palyginti su ankstesniais metais.

SUAUGUSIŲ GYVENTOJŲ GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI (PROC.)

Rodikliai	Klaipėdos r.		Lietuva		Klaipėdos r. rodiklio pokytis	
	2018	2022	2018	2022		
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną valgo vaisius (neskaitant sulčių), dalis procentais	29,5	32	34,7	36,6		p>0,05
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną valgo daržoves (neskaitant bulvių), dalis procentais	38,4	46,5	42	46,1		p<0,05
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną valgo saldumynus, dalis procentais	N	18,6	N	18,6	Negalima palyginti	
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną geria gazuotus saldžiuosius gėrimus, dalis procentais	N	5,3	N	5,4	Negalima palyginti	
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną geria energinius gėrimus, dalis procentais	N	1,7	N	1,8	Negalima palyginti	
Suaugusiųjų, kurie papildomai nededa druskos į paruoštą maistą, dalis procentais	38	46,8	43,8	39,9		p<0,05
Suaugusiųjų, kurie per paskutines 30 dienų kasdien vartojo tabako gaminius, dalis procentais	23,6	18,6	17,3	16,3		p>0,05
Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių kasdien vartojo tabako gaminius, dalis procentais	20,3	17,8	16,5	15,9		p>0,05
Suaugusiųjų, kurie per paskutines 30 dienų kasdien rūkė elektronines cigaretes arba naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis procentais*	2,3	3,3	1,1	5,2		p>0,05
Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių kasdien rūkė elektronines cigaretes arba naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis procentais*	2,3	3,1	1,1	4,9		p>0,05
Suaugusiųjų, kurie per paskutines 30 dienų kasdien vartojo alkoholinius gėrimus, dalis procentais	2,8	0,3	1,5	1,4		p<0,05
Suaugusiųjų, kurie per paskutines 30 dienų vartojo alkoholinius gėrimus kartą per savaitę ir dažniau, dalis procentais	34	18,2	22	21,8		p<0,0001
Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių vartojo alkoholinius gėrimus kartą per savaitę ir dažniau, dalis procentais	22,9	13,6	15,7	18,3		p=0,001

SUAUGUSIŲ GYVENTOJŲ GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI (PROC.) TĘSINYS

Rodikliai	Klaipėdos r.		Lietuva		Klaipėdos r. rodiklio pokytis	
	2018	2022	2018	2022		
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo narkotinių ar psichotropinių medžiagų (narkotikų) be gydytojo paskyrimo, dalis procentais	10,6	7,5	7,8	12	●	p>0,05
Suaugusiųjų, kurie užsiima energinga fizine veikla bent po 30 min. 5 dienas ir daugiau per savaitę, dalis procentais	43,6	38,3	40,5	28,3	●	p>0,05
Suaugusiųjų, kurie visada tamsiu paros metu būdami lauke nešioja atšvaitus, dalis procentais	N	31,7	N	32,8	Negalima palyginti	
Suaugusiųjų, kurie visada segi saugos diržą važiuodami automobiliu, dalis procentais	N	97,6	N	91,2	Negalima palyginti	
Suaugusiųjų, kurie visada dėvi šalmą važiuodami dviračiu, dalis procentais	N	8,4	N	10,2	Negalima palyginti	
Suaugusiųjų, kurie neturi nė vieno artimo žmogaus, kuriuo galėtų pasitikėti susidūrus su sunkiomis asmeninėmis problemomis, dalis procentais	N	3,6	N	5,7	Negalima palyginti	
Suaugusiųjų, kuriuos per praėjusį mėnesį buvo apėmusi prislėgta nuotaika, nerimas šiek tiek labiau ar daug labiau nei anksčiau, dalis procentais	18,6	21,9	16,6	23,5	●	p>0,05
Suaugusiųjų, kurie savo gyvenimo kokybę vertina kaip gerą ar labai gerą, dalis procentais	62,2	68,2	61,8	69,5	●	p>0,05
Suaugusiųjų, kurie savo dabartinę sveikatos būklę vertina kaip gerą ar labai gerą, dalis procentais	56,3	55,3	58,1	62,4	●	p>0,05
Suaugusiųjų, kurie jaučiasi laimingi ar labai laimingi, dalis procentais	61,6	62,2	58,1	59,9	●	p>0,05
Suaugusiųjų, kurie turi ilgalaikių sveikatos problemų, dalis procentais	N	41	N	36,9	Negalima palyginti	
Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bandė keisti savo gyvenseną, bet nepakeitė, dalis procentais	N	60,1	N	64,8	Negalima palyginti	

** 2018 m. klausimyne nebuvo nurodyta ši informacija: naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui.*

N – nėra duomenų, nes 2022 m. keitėsi arba buvo įtraukti nauji klausimai (rodikliai).

$p<0,05$; $p<0,0001$; $p=0,001$ – statistiškai reikšminga.

$p>0,05$ – nereikšminga.

V SKYRIUS
COVID-19 LIGOS SITUACIJA KLAIPĖDOS RAJONE

Prasidėjus COVID-19 ligos plitimui, 2020 m. gruodžio mėnesį (1535 atvejai), 2021 m. spalio mėnesį (2220 atvejų) ir 2022 m. vasario mėnesį (5297 atvejai) buvo registruojama daugiausia COVID-19 ligos atvejų per mėnesį.

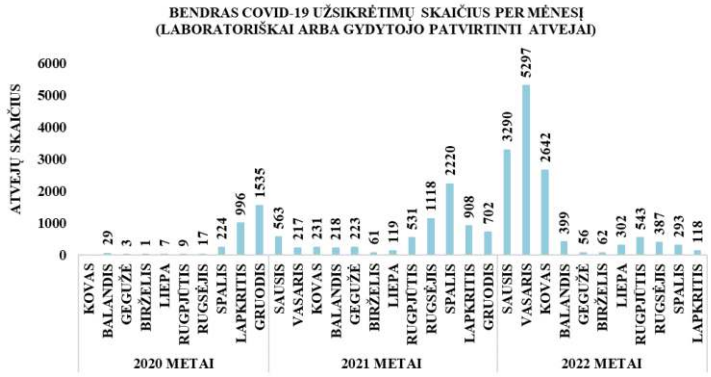

Nuo COVID-19 ligos pradžios iki 2022 m. lapkričio 30 d., daugiausia COVID-19 ligos atvejų nustatyta nuo 30 iki 49 m. amžiaus asmenų grupėje. 48 proc. 30–39 m. amžiaus gyventojų persirgo COVID-19 liga ir 49 proc. gyventojų persirgo COVID-19 liga 40–49 m. amžiaus grupėje. Moterys COVID-19 liga serga daugiau nei vyrai[18].

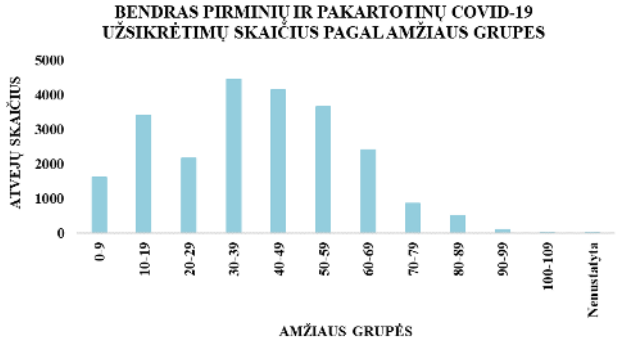

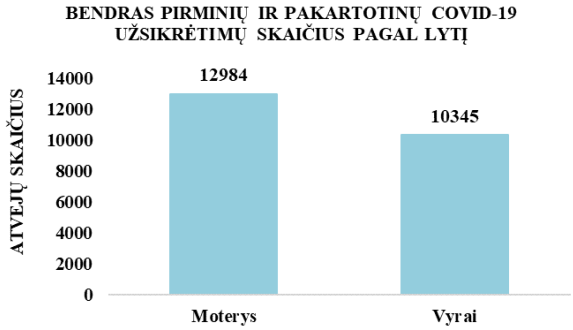

Nuo COVID-19 ligos pradžios iki 2022 m. lapkričio 30 d., nuo 29 proc. iki 50 proc. seniūnijų gyventojų yra persirgę COVID-19 liga. Daugiausia, t. y. pusė Sandariu seniūnijos gyventojų yra persirgę COVID-19 liga (49,6 proc.). Mažiausiai COVID-19 liga persirgusiųjų yra Endriejavo ir Dauparų-Kvietinių seniūnijose.

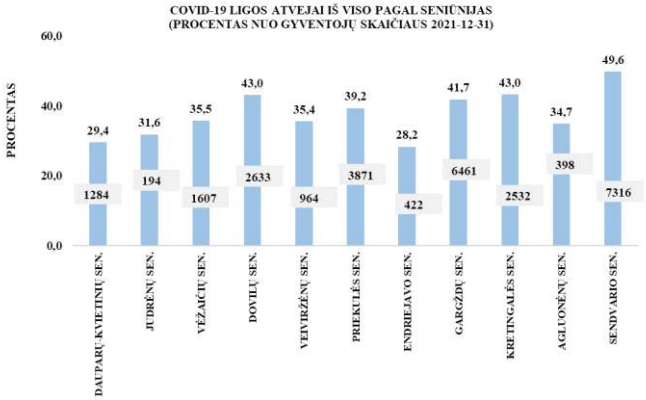

[18] *Klaipėdos rajono vyrų ir moterų pasiskirstymas panašus: 2022 m. pradžioje vyrai sudarė 48,8 proc., o moterys – 51,2 proc. visų gyventojų.*

Šaltiniai: Valstybės duomenų valdysenos informacinė sistema (VDV IS), Elektroninė sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinė sistema, Lietuvos statistikos departamentas, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai.
Pastaba – duomenys nuo COVID-19 ligos pradžios iki 2022-11-30 imtinai.

Nuo COVID-19 ligos pradžios iki 2022 m. lapkričio 30 d. iš viso 102 Klaipėdos rajono gyventojai mirė dėl COVID-19 ligos, kurių pagrindine mirties priežastimi buvo nurodyta COVID-19 (1 mirties apibrėžimas); mirė 245 Klaipėdos rajono gyventojai, kurių mirties liudijime pagrindinė, tiesioginė, tarpinė mirties priežastis ar kita svarbi patologinė būklė gydytojų buvo nurodyta COVID-19 liga arba su ja susijusi informacija (2 mirties apibrėžimas, patenka mirtys iš 1 apibrėžimo); mirė 304 gyventojai, kurių mirties liudijime bet kuria priežastimi buvo nurodyta COVID-19 liga arba buvo užsikrėtę COVID-19 liga ir mirė ne dėl išorinių mirties priežasčių per 28 dienas (3 mirties apibrėžimas, patenka mirtys iš 1 ir 2 apibrėžimų). Neįskaičiuojamos mirtys dėl išorinių priežasčių.

Nuo COVID-19 ligos pradžios iki 2022 m. lapkričio 30 d. imtinai, daugiausia mirties atvejų nuo COVID-19 nustatyta 80–89 m. amžiaus Klaipėdos rajono gyventojams: mirė 37 asmenys, kurių pagrindinė mirties priežastis buvo COVID-19 liga, 90 mirusiųjų kaip pagrindinė, tiesioginė, tarpinė mirties priežastys ar kita svarbi patologinė būklė gydytojų buvo nurodyta COVID-19 liga arba su ja susijusi informacija ir 111 mirusiųjų bet kuria priežastimi nurodyta COVID-19 liga arba užsikrėtusiųjų COVID-19 liga ir mirusių ne dėl išorinių mirties priežasčių per 28 d. (neįskaičiuojamos mirtys dėl išorinių priežasčių)[19].

Moterų mirčių nuo COVID-19 ligos nustatyta daugiau nei vyrų[20].

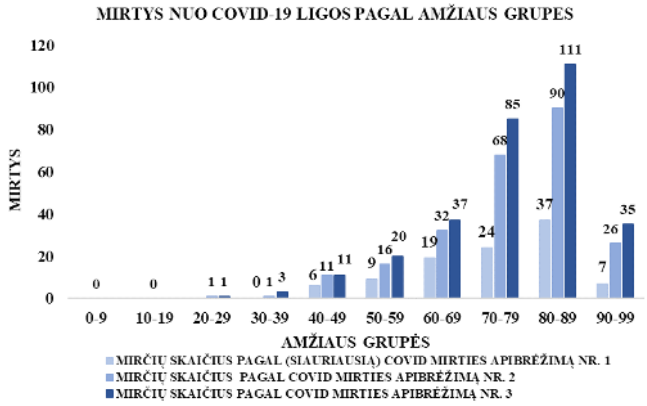

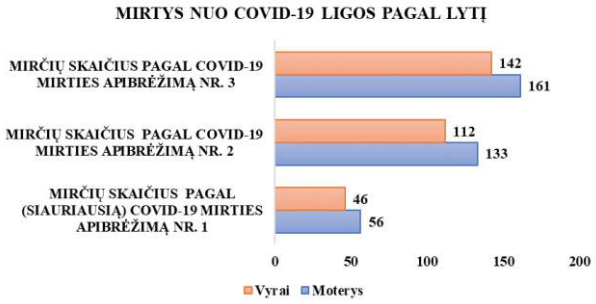

Iki 2022 m. lapkričio 30 d. daugiausia visiškai pasiskiepijusių nuo COVID-19 ligos yra 35–44 m. amžiaus asmenų grupėje (47,4 proc.). Pakartotinai nuo COVID-19 ligos vakcinuojasi daugiau vyresnio amžiaus asmenys – nuo 65 metų amžiaus.

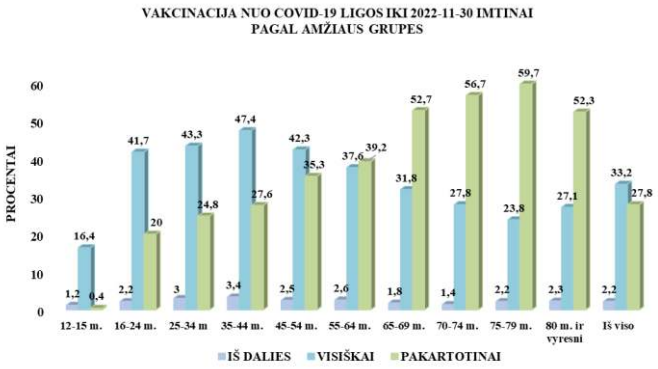

[19] ***1 mirties apibrėžimas*** *– mirusių asmenų skaičius, kurių pagrindine mirties priežastimi nurodyta COVID-19 liga. Neįtrauktos išorinės mirties priežastys.*
2 mirties apibrėžimas *– mirusių asmenų, kurių bet kuria mirties priežastimi nurodyta COVID-19 liga, skaičius. Papildomai apima ir kitus mirties atvejus, kuriuose pagrindinė, tiesioginė, tarpinė mirties priežastys ar kita svarbi patologinė būklė gydytojų buvo nurodyta COVID-19 liga arba su ja susijusi informacija. Taip pat įtraukiami mirę asmenys iš 1 apibrėžimo Neįtrauktos išorinės mirties priežastys.*
3 mirties apibrėžimas *– mirusių asmenų, kurių bet kuria priežastimi nurodyta COVID-19 liga arba užsikrėtusiųjų COVID-19 liga ir mirusių ne dėl išorinių mirties priežasčių per 28 dienas, skaičius. Taip pat įtraukiami mirę asmenys iš 1 ir 2 apibrėžimo. Neįtrauktos išorinės mirties priežastys.*

[20] *Klaipėdos rajono vyrų ir moterų pasiskirstymas panašus: 2022 m. pradžioje vyrai sudarė 48,8 proc., o moterys – 51,2 proc. visų gyventojų.*

Šaltiniai: Valstybės duomenų valdysenos informacinė sistema (VDV IS), Elektroninė sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinė sistema, Lietuvos statistikos departamentas, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai.
Pastaba. Duomenys nuo COVID-19 ligos pradžios iki 2022-11-30 imtinai.

Iki 2022 m. lapkričio 30 d. kiekvienoje seniūnijoje visiškai vakcinuotų asmenų nuo COVID-19 ligos sudarė nuo 27 iki 32 proc. Pakartotinai nuo COVID-19 ligos pasiskiepijusių daugiau yra Agluonėnų seniūnijoje.

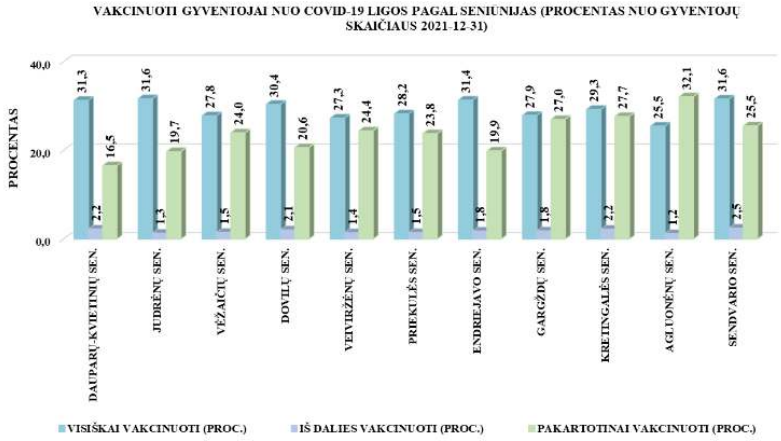

Šaltinis: Valstybės duomenų valdysenos informacinė sistema (VDV IS), Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai.
Pastaba. Duomenys nuo COVID-19 ligos pradžios iki 2022-11-30 imtinai.

VI SKYRIUS
APIBENDRINANČIOS IŠVADOS

1. Daugeliui socioekonominių ir kitiems visuomenės sveikatos stebėsenos rodikliams lemiamą poveikį turėjo 2020 m. prasidėjusi epideminė COVID-19 ligos situacija šalyje:

1.1. 2020 m. ir 2021 m. Klaipėdos rajone natūralus gyventojų prieaugis tapo neigiamas – t. y. daugiau mirusiųjų nei gimusiųjų: 2021 m. gimė 643, o mirė 733 asmenys, iš jų 100 mirė dėl COVID-19 ligos;

1.2. per pastaruosius dvejus metus vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė sutrumpėjo nuo 77,9 m. iki 74,3 m.

1.3. suprastėjo socioekonominė padėtis: 2021 m., lyginant su 2019 m., ilgalaikių bedarbių per dvejus metus padaugėjo 365 asmenimis; nedarbo lygis padidėjo nuo 4,7 proc. iki 7,7 proc.

1.4. savižudybių skaičius išlieka didelis (2019 m. – 9 mirtys, 2020 m. – 13 mirčių, 2021 m. – 9 mirtys).

1.5. bandymų žudytis skaičius 2020 m. siekė 5 atvejus, 2021 m. – 11 atvejų.

1.6. dėl COVID-19 pandemijos buvo gerokai sutrikdytos ligų prevencijos programos, kuriomis siekiama užkirsti kelią širdies bei kraujagyslių ligoms ir išgydomam vėžiui: pagal tikslinių asmenų dalyvavimą prevencinėse programose (proc.) Klaipėdos rajonas patenka į raudoną zoną.

2. Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojų demografinė sudėtis:

2.1. vyrų ir moterų pasiskirstymas pagal lytį panašus: 2022 m. pradžioje vyrai sudarė 48,8 proc. visų gyventojų, moterys – 51,2 proc.;

2.2. kaimo gyventojai sudaro tris ketvirtadalius visų gyventojų: 2022 m. pradžioje kaimo gyventojai sudarė – 72,6 proc. visų gyventojų, miesto gyventojai – 27,4 proc.;

2.3. vaikai sudaro didesnę gyventojų dalį nei 65 m. ir vyresnio amžiaus gyventojai;

2.4. 18-44 m. amžiaus asmenų grupėje daugiausia gyventojų: 2022 m. pradžioje vaikai sudarė 21,2 proc. visų gyventojų, 18-44 m. amžiaus gyventojai sudarė 36,1 proc., 45-64 m. asmenys sudarė 28,3 proc., 65 m. ir vyresni asmenys sudarė 14,4 proc.

3. Pagrindinių mirčių struktūros priežastys keičiasi:

3.1. Klaipėdos rajone, kaip ir Lietuvoje, 1-oje vietoje mirčių struktūroje yra kraujotakos sistemos ligos, 2-oje vietoje piktybiniai navikai, 2021 m. 3-ioje vietoje yra mirtys dėl COVID-19 ligos, kadangi mirčių skaičiumi dėl COVID-19 ligos pralenkia mirtis dėl išorinių priežasčių;

3.2. tiek Klaipėdos rajono, tiek Lietuvos gyventojų bendrasis mirtingumas nemažėja dėl mirčių nuo kraujotakos sistemos ligų, piktybinių navikų bei lemiamą poveikį turi 2020 m. prasidėjęs COVID-19 ligos plitimas, kuomet išaugo mirčių skaičius dėl šios ligos.

4. Atrinktos Klaipėdos rajono savivaldybės analizuotinos problemos:

4.1. kūdikių mirtingumas 1000 gyvų gimusių. Klaipėdos rajonas pagal kūdikių mirtingumo 1000 gyvų gimusių rodiklį patenka į 13 vietą tarp 60 savivaldybių (6,2 kūdikių mirtys 1000 gyvų gimusių kūdikių) ir yra raudonoje zonoje. 2021 m. 33 savivaldybėse nebuvo kūdikių mirčių. Klaipėdos rajono kūdikių mirtingumo 1000 gyvų gimusių rodiklį pokyčio tendencija – didėjanti. 2021 m. mirė 4 Klaipėdos rajono kūdikiai, 2020 m. ir 2019 m. per metus mirė 1 kūdikis. 2021 m. 1 kūdikis mirė dėl visų perinatalinio periodo ligų, 2 kūdikiai dėl visų įgimtų formavimosi ydų, 1 kūdikis dėl kitų nervų sistemos ligų.

4.2. asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičius 10 000 gyventojų. Klaipėdos rajonas pagal asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičių 10 000 gyventojų rodiklį patenka į raudoną zoną ir atsilieka nuo Lietuvos vidurkio. 2021 m. 22-iose savivaldybėse nebuvo asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe. Klaipėdos rajono asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičiaus 10 000 gyventojų rodiklio pokyčio tendencija – didėjanti. 2021 m. buvo 8 Klaipėdos rajono darbingo amžiaus asmenų nelaimingi atsitikimai, iš kurių – 7 sunkūs ir 1 mirtinas. Pastebima tendencija – vyrai nelaimingus atsitikimus darbe patiria daugiau nei moterys. 2021 m. 4 darbingo amžiaus asmenys nelaimingus atsitikimus patyrė krovininiame kelių transporte, po 1 nelaimingą atsitikimą užregistruota

kitoje transportui būdingoje paslaugų veikloje, gėlių auginime, medienos pjaustyme ir obliavime, laikinojo įdarbinimo agentūrų veikloje. 2020 m. ir 2021 m. Klaipėdos rajono įmonėse ir įstaigose nebuvo sunkiai susižalojusių ar žuvusių darbe neblaivių darbuotojų.

4.3. standartizuotas mirtingumas nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyventojų. Klaipėdos rajonas pagal standartizuoto mirtingumo nuo nukritimo 100 000 gyventojų rodiklį patenka į 21 vietą tarp 60 savivaldybių (21,6 mirties atvejai 100 000 gyventojų) ir yra raudonoje zonoje. 2021 m., lyginant su 2020 m., Klaipėdos rajono gyventojų standartizuotas mirtingumas nuo nukritimų padidėjo nuo 3,5 iki 21,6 atvejų 100 000 gyventojų. 2021 m. buvo 8 Klaipėdos rajono gyventojų mirtys dėl nukritimų, 2020 m. – 2 mirtys. Kasmet mirčių dėl nukritimų nustatoma 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėje. 2021 m. visos mirtys dėl nukritimų užregistruotos 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėje. 2021 m. iš 8 Klaipėdos rajono gyventojų mirčių dėl nukritimų, 4 nukritimai (griuvimai) yra nepatikslinti, 3 mirtys dėl griuvimų lygioje vietoje paslydus, einant ar užkliuvus ir 1 mirtis dėl nukritimo nuo lovos. 2021 m. iš 8 Klaipėdos rajono gyventojų mirčių dėl nukritimų, 4 mirčių dėl nukritimų įvykio vieta nepatikslinta, 2 mirtys įvyko namuose ir dar 2 mirtys įvyko mokyklos, kitos institucijos ir viešojo administravimo srityje.

5. Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2021 m. ataskaitoje, patvirtintoje Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos 2022 m. vasario 24 d. sprendimu Nr. T11-50, numatytos rekomendacijos įgyvendinamos laipsniškai ir toliau jų poveikis gyventojų visuomenės sveikatos būklės pokyčiams bus vertinamas atliekant visuomenės sveikatos stebėseną.

REKOMENDACIJOS

Ataskaitos rekomendacijos orientuotos į prioritetines ir kitas aktualias Klaipėdos rajono gyventojų problemas, formuojant saugią aplinką, stiprinant lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją bei efektyvinant prevencinių programų vykdymo apimtis.

1. Siekiant didinti saugą ir mažinti nelaimingų atsitikimų darbe skaičių:

siūloma darbdaviams:

1.1. užtikrinti, kad darbuotojų darbo vieta ir aplinka būtu saugi ir nekenksminga sveikatai, įrengta pagal darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimus;

1.2. aprūpinti darbuotojus tinkamomis ir kokybiškomis darbo apsaugos priemonėmis;

1.3. laikytis darbuotojų mokymo ir žinių saugos ir sveikatos srityje tikrinimo tvarkos nuostatų;

1.4. kontroliuoti kaip darbuotojai laikosi darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimų.

2. Siekiant mažinti traumatizmo ir mirčių dėl nukritimų skaičių:

siūloma Bendruomenės sveikatos tarybai, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui, Klaipėdos rajono savivaldybės BĮ Sporto centrui:

2.1. skatinti bendruomenių narius, jog įsitrauktų ir dalyvautų Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro, Klaipėdos rajono savivaldybės BĮ Sporto centro organizuojamuose fizinio aktyvumo užsiėmimuose;

2.2. skatinti pirminiame asmens sveikatos priežiūros lygmenyje dirbančius sveikatos priežiūros specialistus (šeimos gydytojus, slaugytojus) mažiausiai 10 proc. prisirašiusių prie ASPĮ 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų, kurių fizinis aktyvumas nepakankamas ir/ar turi kitų lėtinių neinfekcinių ligų rizikos veiksnių, nukreipti į fizinio aktyvumo užsiėmimus į Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurą, Klaipėdos rajono savivaldybės BĮ Sporto centrą, per metus, taikant motyvavimo priemones (finansinės paskatos) už pasiektus rodiklius;

2.3. sudaryti galimybes apmokyti asmenis (slaugytojus, socialinius darbuotojus) teikti konsultacijas dėl nukritimų prevencijos asmenims, vyresniems nei 65 m. ir jų artimiesiems.

3. Siekiant stiprinti gyventojų sveikatą, keičiant gyventojų sveikatai rizikingą elgseną ir didinant gyventojų sveikatos raštingumo lygį:

Šios rekomendacijos papildo Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2021 m. ataskaitos, patvirtintos Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos 2022 m. vasario 24 d. sprendimu Nr. T11-50, numatytas rekomendacijas, kurių įgyvendinimui sudaryta darbo grupė.

Siūloma Savivaldybės administracijai, Bendruomenės sveikatos tarybai:

3.1. diegti sveikų miestelių koncepciją, integruojant bendruomenės, vietos verslo, NVO, savivaldybės veiksmus ir tam numatyti bei skirti finansavimą;

siūloma asmens sveikatos priežiūros įstaigų vadovams nepriklausomai nuo jų pavaldumo:

3.2. ir toliau tęsti Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2021 m. ataskaitoje numatytos rekomendacijos įgyvendinimą: pagerinti prevencinių programų – gimdos kaklelio, krūties vėžio, storosios žarnos piktybinių navikų, įvykdymo rodiklį ne mažiau kaip 5 proc. per metus. Kasmet rodiklį gerinti ne mažiau kaip 5 proc. (nes numatytas procentas nepasiektas);

3.3. ir toliau kasmet gerinti širdies ir kraujagyslių ligų prevencinės programos rodiklį ne mažiau kaip 5 proc. per metus (pastaba: Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2021 m. ataskaitos, patvirtintos Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos 2022 m. vasario 24 d. sprendimu Nr. T11-50, rekomendacijų 3.2 punktas įgyvendintas: rodiklio įvykdymas pagerintas ne mažiau kaip 5 proc.);

3.4. plačiau taikyti organizuoto informavimo apie pasitikrinimą prevencinėse programose būdus (gyventojus kviesti dalyvauti programoje telefonu skambučiu, telefono žinutėmis, elektroniniu paštu, laiškai su pakvietimu, gyventojų informavimas pasitelkiant paštininko paslaugą ir kt.);

siūloma Savivaldybės administracijai:

3.5. pavesti savivaldybės pavaldžių įstaigų vadovams, o verslo atstovams rekomenduoti į ilgalaikius darbuotojų kvalifikacijos kėlimo programas įtraukti šias temas, kurios nemokamai vykdomos visuomenės sveikatos biuro:

a. savižudybių prevencija;
b. psichologinės gerovės stiprinimas, darbuotojų psichikos sveikatos stiprinimas;
c. sveikatos stiprinimas darbo vietoje;

siūloma Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui 2022 metais tęsti ir:

3.6. organizuoti gyventojų sveikos mitybos įgūdžių užsiėmimus;

3.7. organizuoti tiek teorinius, tiek praktinius fizinio aktyvumo užsiėmimus;

3.8. organizuoti bazinių savižudybių prevencijos mokymus savivaldybės gyventojams.

Literatūra:

1. Eigirdaitė A., Kanapeckienė V., Petronytė G. ir kt. 2013. Širdies ir kraujagyslių bei onkologinių ligų prevencinių programų įgyvendinimas pirminės asmens sveikatos priežiūros grandyje gydytojų požiūriu. *Visuomenės sveikata*, 2(61). Prieiga per internetą: https://www.hi.lt/uploads/pdf/visuomenes%20sveikata/2013.2(61)/VS%202013%202(61)%20ORIG%20S%20Sirdies%20ir%20kraujagysliu%20ligos.pdf
2. Garšvinskaitė J. 2022. Sveikatos stiprinimas sėdimo darbo organizacijose remiantis holistine perspektyva. Mokslu grįstos praktinės rekomendacijos. Prieiga per internetą: https://www.hi.lt/uploads/pdf/leidiniai/Rekomendacijos/2022/Sveikatos_stiprinimas_sedimas_darbas_holistine_perspektyva_2022.pdf
3. Matevičiūtė T., Šidagytė R. 2013. Darbuotojų sveikos mitybos skatinimas. Rekomendacijos. Vilnius: Higienos institutas. Prieiga per intrenetą: https://www.hi.lt/uploads/pdf/leidiniai/Rekomendacijos/Darbuotoju%20sveikos%20mitybos%20skatinimo%20rek.pdf
4. Petronytė G., Buckiūnienė A., Beržanskytė A. 2019. Fizinio aktyvumo intervencijos teikimas pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros įstaigose. Metodinės rekomendacijos. Prieiga per internetą: https://hi.lt/uploads/pdf/leidiniai/Rekomendacijos/FA_rekomendacijos.pdf
5. Pisčalkienė V., Kavaliauskienė A., Zachovajevienė B. ir kt. 2012. Vyresnio amžiaus asmenų griuvimo riziką lemiantys veiksniai. Sveikatos mokslai, 22 tomas, Nr. 5. Prieiga per internetą: https://sm-hs.eu/wp-content/uploads/2019/02/339-1272-1-PB.pdf
6. Strukčinskaitė V., Norkienė S., Strukčinskienė B. 2016. Pagyvenusių žmonių nukritimai: rizikos veiksniai ir prevencijos galimybės. Sveikatos mokslai, 26 tomas, Nr. 6. Prieiga per internetą: https://sm-hs.eu/wp-content/uploads/2019/03/976-2854-1-PB.pdf
7. Kaip organizuoti fizinio aktyvumo skatinimo programą darbo vietose. Rekomendacijos. 2013. Prieiga per internetą: https://www.hi.lt/uploads/pdf/leidiniai/Rekomendacijos/Fizinio%20aktyvumo%20skatinimas%20darbo%20vietose.pdf
8. Klaipėdos rajono strateginis plėtros planas iki 2030 m., patvirtintas Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gegužės 27 d. sprendimu Nr. T11-170.
9. POLA studija: Lietuvoje vykdomų vėžio prevencinių programų efektyvumo didinimas. 2020. Prieiga per internetą: https://pola.lt/wp-content/uploads/2021/01/POLA_Prevenciniu-programu-analize.pdf
10. Sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, vykdymo rekomendacijos. Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras. 2021. Prieiga per internetą: http://www.smlpc.lt/media/image/Naujienoms/2017%20metai/neinfekcines/SSP_SKL_CD_rek_atnaujintos_2021_.pdf
11. Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras. 2020. Bendrosios fizinio aktyvumo rekomendacijos visoms amžiaus grupėms. Prieiga per internetą: https://sam.lrv.lt/uploads/sam/documents/files/BENDROSIOS_FA_REKOMENDACIJOS_pap_%20vaik%C5%B3%20fa%20rekomendacijomis%20(1)(2).pdf
12. Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras. 2013. Pagyvenusių žmonių fizinis aktyvumas ir sveikata. Prieiga per internetą: https://sam.lrv.lt/uploads/sam/documents/files/Veiklos_sritys/visuomenes-sveikatos-prieziura/mityba-ir-fizinis-aktyvumas/fizinis-aktyvumas/rekomendacijos/Pagyvenusiu%20zmoniu%20FA%20(metodine-informacine%20medziaga).pdf
13. 2021 m. psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams veiklos, įgyvendintos vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-2143 „Dėl psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“, rezultatų ataskaita. Prieiga per internetą: https://www.hi.lt/uploads/pdf/padaliniai/PSC_IS/2022/PSKD_metine_ataskaita_2021_HI.pdf